N:R 4 (943) TORSDAGEN DEN 26 JANUARI 1905 18:DE ÅRG.

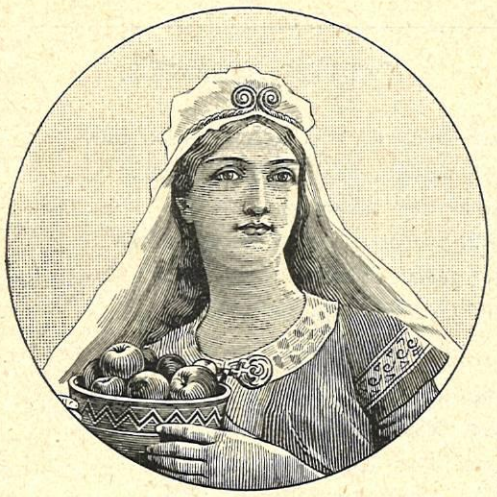

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

DOKTORINNAN LOUISE NYSTRÖM-HAMILTON. FERD. FLODIN FOTO.

LOUISE NYSTRÖM-HAMILTON.

DET ÄR VERKLIGEN en uppfriskande företeelse, när en dam, som efter ett verksamt och växlingsrikt lif just slagit sig till ro med beslutet att nu mest ägna sig åt sin flygel, plötsligt, gripen af en oemotståndlig rättfärdighetskänsla, fattar pennan och skrifver sin första bok.

Litterära sysselsättningar hafva visserligen ej varit främmande för den hand, som här syftas till. men författaringifvelsen har förut så godt som helt lämnat den oberörd. Låtom oss emellertid ej "gå händelserna i förväg", utan i god ordning besvara en under de närmast föregående veckorna ofta hörd fråga om, hvilken fru Nyström det är, som skrifvit biografien öfver Ellen Key.

Med upplysningen, att det är doktor Anton Nyströms fru, född Hamilton, säges ju en hel del, men ett utförligare svar innebär skildringen af ett synnerligen intressant lefnadslopp.

Vid sexton års ålder tillbringar fröken Louise Hamilton som vanligt vintern i Stockholm med familjen, som har sitt egentliga hem på fideikommisset Boo i Närike, där dottern Louise är född. Ännu för ung att offentligt presenteras å hofvet, tillhör hon emellertid dess kretsar. Hon dansar både i Amaranthen och på ministerbaler samt är ej sällan med på slottet i de mer privata hofcirklarna. Hennes far, friherre Hugo Hamilton, står kungahuset nära som personlig vän till Oskar I. Det är den för sitt utpräglade konstsinne kände frih. Hamilton, den fine humanisten, en tid chef för kungliga teatern, där han lifligt uppmuntrar svensk dramatik, en tid äfven generalpostdirektör samt utmärkt för en talarkonst, hvarmed han bl. a. som mångårig medlem af riksdagen understödde representationsreformen.

Louise Hamilton liknar ej sin syster Josephine, hoffröken hos prinsessan Eugenie och en ståtlig mörk skönhet med mildt uttryck; hon är blond med stora, strålande blå ögon, pikanta drag och ett ytterst lifligt minspel. Hon har en rolig anekdot från en af de baler, hon denna tid bevistar, där den kungliga familjen från en estrad iakttager det lysande vimlet. En kammarherre underrättar sextonåringen om, att kronprins Karl önskar dansa med henne. Louise Hamilton antar, att det är hennes syster, som afsetts; men upplyst om, att så ej är förhållandet, skyndar hon till den sistnämnda under förklaringen, att hon ej kan dansa med den höge kavaljeren, emedan "hon ej vet, hvad hon skall säga." Systern uppmanar henne leende att helt lugnt och enkelt besvara kronprinsens frågor. Med klappande hjärta dansar hon ut, med klappande hjärta väntar hon det ögonblick, då hon måste forma sin replik. Men kronprinsen dansar, utan att säga något. Då valsen är nära slut, utbrister han: "Det var f—n, hvad fröken dansar bra!" Småleende tänkte hans dam i sitt stilla sinne, att det var mindre svårt att dansa med prinsar, än hon föreställt sig.

Societetslifvet blir emellertid af kort varaktighet för henne. Josephine Hamilton hängifver sig åt pietismen och rycker den unga systern med sig. Båda afsvärja nöjeslifvet och särskildt dansen såsom något syndigt. Josephine finner vid prinsessan Eugenies hof tillflykt undan frestelserna; där ger hon genom sitt inflytande den höga väninnans lifsuppfattning dess afgjordt pietistiska riktning, och vid ännu unga år dör hon som friherrinna Rudbeck. Louise går en tid hemma på Boo i ensliga svärmerier och finner där ingen annan själafrände än "fiskaren på näset", med hvilken hon lifligt utbyter tankar om de himmelska tingen. Oerfaren om lifvet, förlofvas hon med brukspatron von Hofsten, innan hon ännu fyllt sjutton år, och innan hon nått aderton, följer hon honom som hans maka till hans gods Valåsen i Värmland. Själf finner hon i detta giftermål ett sätt att "draga sig undan världen" under skyddet af en allvarlig man af betydligt mognare ålder än hon.

Redan som barn har hon på Boo med hjärtlighet närmat sig folket, ständigt uppsökande dem i deras stugor, talande och sällskapande med dem. Som härskarinna på Valåsen reser hon omkring i en liten korgvagn till stugorna, "doktorerar" och ordinerar af hjärtans lust och tar reda på, hur godsets underhafvande ha det ställdt. Naturligtvis bär hon äfven omsorg om själarna och upprättar bl. a. en skola med pietistisk riktning för Valåsens allmogebarn. Sina egna uppväxande barn vänjer hon äfven vid dessa kärleksgärningar. Men tiden fylles dock ej ut, och ett roande och karaktäristiskt drag från hennes tid på Valåsen är den episod, då den unga friherrinnan i smyg, som om hon beginge något orätt, bönfaller sin hushållerska om att få lära sig sköta ett hushåll. När denna ser tårar i sin matmors ögon, tillmötesgår hon henne på ett villkor nämligen, att det skall vara allvar med saken, och att den unga adelsfrun punktligt hvar dag på bestämd tid skall infinna sig i köket, annars blir det inga lektioner af.

Den lärdom, fru v. Hofsten som sin hushållerskas elev här frivilligt inhämtade, kom henne sedermera i lifvet till stor nytta. Så vidt hennes samvete tillåter henne det, tillmötesgår hon sin mans önskan att uppträda representativt, och som mor för en växande barnskara är hon en öm och uppmärksam vårdarinna.

Så rinna decennier undan, och omärkligt, utan yttre inflytande, faller fru von Hofstens religiösa åskådning i sär. Hon börjar med att förlora tron på de eviga straffen, finner så treenighetsdogmen absurd; sålunda "löser sig maska efter maska", och hon står utan andligt fotfäste. Och så kommer hon att inom positivismen söka ett nytt sådant.

I slutet af 1870-talet finna vi Louise Hamilton såsom doktor Anton Nyströms maka inkastad i en helt ny värld.

Allt det sladder och fördömande, som den, hvilken på ett mer ovanligt sätt omgestaltar sitt lif, utsätter sig för, bär hon starkt och tåligt. Med offervillighet och liffullt intresse omfattar hon sin mans olika ideella sträfvanden. I det hem för sinnessjuka, som doktor Nyström för en tid upprättar i villastaden, utöfvar hon värdinneskap och har under doktorns tillfälliga frånvaro uppsikt öfver patienterna, som lätt lugnas af hennes på en gång milda och säkra uppträdande.

Okritiskt följer hon dock ej sin man i allt.

Så t. ex. hejdar hon honom, när han är på väg att allt för ifrigt ge sig in i socialpolitiska strider. Ej af aristokratisk förnämhet, men i känslan af att han som dagspolitiker lätt splittrar sin tid på ett sätt, som lägger hinder för den betydelsefullare verksamhet han mer samlad kan ge samhället.

Hans stora verk, Arbetarinstitutets upprättande, omfattar fru Nyström med hängifven värme. Första läsåret, då hon anser att en tillsyn kräfves, hvilken hennes man, upptagen af arbetet på sin kulturhistoria, ej kan medhinna, försummar hon ej en enda afton att infinna sig i institutet. Sin musikaliska talang använder hon för folkkonserterna i det år 1893 nybyggda Arbetarinstitutet, där hon en längre tid ackompanjerar alla musikföredrag.

I trettio år kan hon sägas ha varit sin mans sekreterare, bl. a. läsande korrektur på allt, som af hans hand kommit i tryck som tidningsuppsatser, broschyrer och böcker. För öfrigt har Louise Nyström till svenska öfversatt A. Comtes "Allmän öfversikt af positivismen" och "Positiv filosofi i sammandrag af doktor Robinet". Äfven har hon utarbetat registret till doktor Nyströms kulturhistoria, ett minutiöst och tidskräfvande arbete.

Hennes ställning som värdinna har äfven haft stor betydelse i ett hus, där politici, litteratörer, artister och arbetsklassens mer framstående representanter mötts. Hennes vana att umgås med allmogen öfverflyttades ledigt till stadsarbetarna. Liksom Valåsens underhafvande aldrig glömde henne, utan någon eller några af dem i Stockholm årligen alltid uppsökt sin forna matmor, ha de af hufvudstadens arbetare och arbeterskor, med hvilka hon kommit i beröring, ofta vitsordat, att hon "så väl förstår dem". En henne närstående väninna har framhållit, att fru Nyström-Hamilton för talrika människor varit en tröst och hjälp, och att hon särskildt varit ett stöd för och vän till ungdomen. "Louise Nyströms sätt," sade hon vidare, "som annars och särskildt i en diskussion röjer nervös oro och stundom en viss skärpa, är, då hon vill trösta, det mjukaste och lugnaste man kan tänka sig. Hennes mest framstående egenskap utom godheten har jag funnit vara en omutlig kärlek till sanning och rättvisa."

Det är också dessa egenskaper, som framträda med hennes bok "Ellen Key — En lifsbild". Hennes mans verksamhet kräfver nu ej längre en liflig medverkan från hennes sida; vänner, som oförstående hållit sig undan, närma sig, barn och barnbarn uppsöka henne, och hon bereder sig på en lugn, solig lifsafton, då den smädelse, för hvilken Ellen Key är utsatt, väcker henne till ny dådlust. Hur mycket hon än riskerar af den värmande frid, hvilken liksom räcker armarna mot henne, tvekar hon ej längre, då hon tror, att ett försvar från hennes sida skall kunna uträtta något. Flärdfritt har hon afstått från att i sin bok söka briljera med en anslående stil. Biografien verkar mera som ett lifligt, förtroligt samtal, där en godhjärtad dam i ett sällskap tar någon afsides och söker öfvertyga sin interlokutör om, på hvilken sida rätten och oförvitligheten ligga i ett omtvistadt fall. Men skildringen saknar dock hvarken kraftgrepp eller skarpsinne, och när man läst boken till slut, har man af Ellen Key fått en vackert gifven bild, hopväfd af fakta ur hennes lif, hvilken som komplement till djupare tolkningar skall äga verkligt kulturvärde.

"Jag är egentligen konservativ," yttrade häromdagen Louise Nyström leende. Ja, en viss sanning låg nog i orden. Hennes ståndpunkt i olika frågor har sina omutligt fasta förbehåll; men detta framhäfver dess tydligare skaplynnets liberalitet, när man kastar en blick tillbaka på hennes lif. Främmande för hennes natur är småsinnt stramhet, det småstadsaktiga totala fördömandet i anledning af missgrepp vid sidan af öfvervägande höga och ädla förtjänster. Offervillighet för idéer, utan hänsyn till i hvilket läger de stå, är särmärket för verklig förnämhet, och det är karaktäristiskt för Louise Nyström-Hamilton, att hennes första självständiga litterära produkt är en vacker handling.

AMALIA FAHLSTEDT.

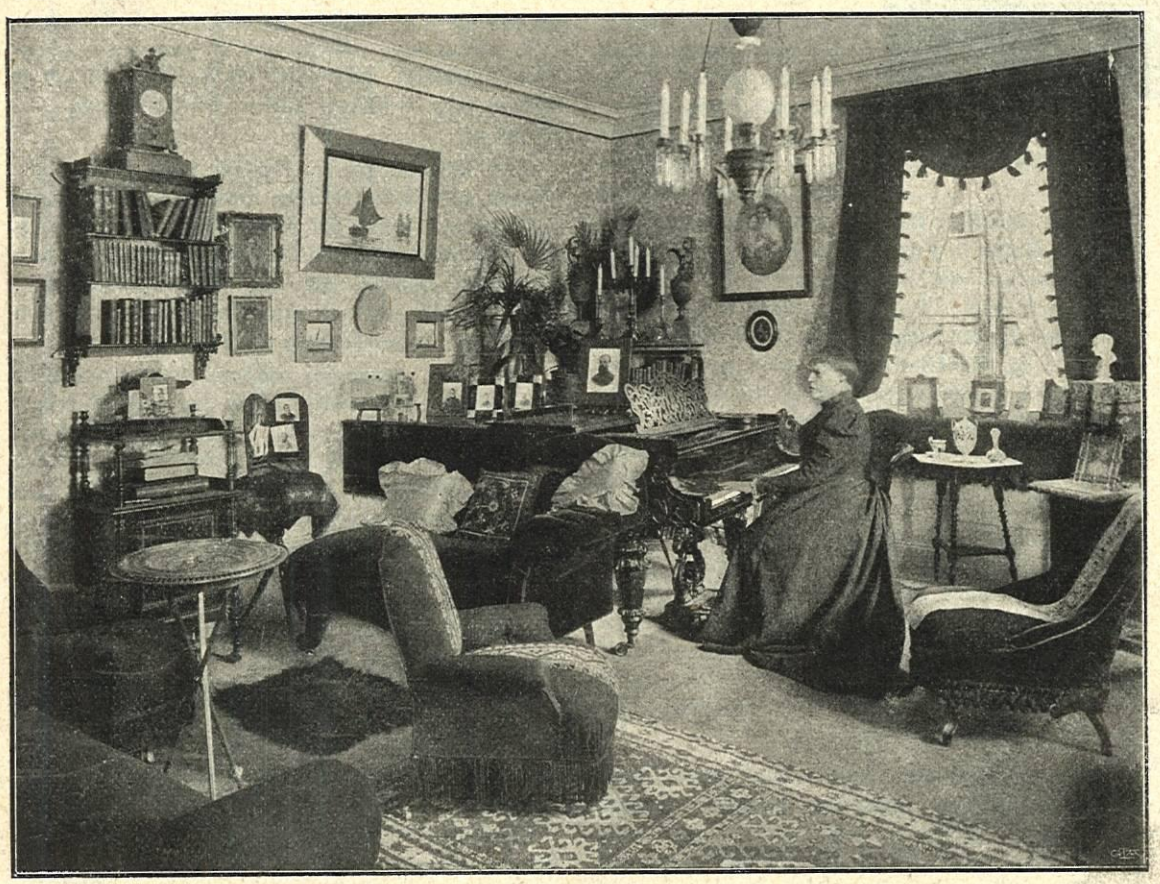

FRU NYSTRÖM-HAMILTON I SIN SALONG.

NATTEN SJUNGER.

EN DAG är död och lagd på bår,
och natten, höljd i dunkel, står
invid den dödes sida.
Och natten sjunger än en gång
sin tystnads underbara sång,
som höres långt och vida.

Den fyller hus och gård och park,
den flyger öfver äng och mark
och öfver skog och vatten.
Den sveper sina toners brus
kring rymdens gyllne stjärneljus.
Så väldigt sjunger natten.

Ty hennes röst är stor och rik,
en kör af röster är den lik,
en kör af millioner.
Och hafvets vågor, skogens träd
och himlens stjärnor sjunga med
i nattens tysta toner.

Och all den värld, som dagens strid
och dagens nöjen, dagens id
ha hållit stum och fången,
en värld af svärmeri och dröm,
blir fri och brusar som en ström,
och starkare blir sången.

All lifvets jämmer snyftar i
dess sönderslitna harmoni
och gör dess toner tunga.
Men när den stiger, hög och fri,
hörs i dess stolta melodi
allt lifvets jubel sjunga.

Min kära, om du aldrig hört
den sången, om den aldrig stört
din sömn och dina drömmar,
då bor ditt hjärta i en borg,
dit ingen våg af jordens sorg
och jordens glädje strömmar.

Och om du aldrig någonsin
ur djupet af din själ stämt in,
när nattens tystnad sjunger,
då har ditt hjärta än ej känt
ett hungerns kval, som tärt och bränt,
och ej känt stillad hunger.

FRIDA LANDSORT.

Ett pris af

Femtusen (5,000) kronor

är i Iduns nya litterära pristäfling utfäst **för den bästa svenska originalromanen** af ungefär 300 sidor vanlig bokoktav. Täflingstiden utgår den 30 juni 1905. Närmare program och bestämmelser återfinnas i Idun n:r 41 för föregående år.

Alla våra författare och författarinnor inbjudas att deltaga!

Vanligt salt verkar blott som **krydda.** **"CEREBOS" SALT: Stärker födan.**

ÖFNING I FÖRSAKELSE.

TRÄFFANDE har en af antikens vise liknat människosjälen vid en char, förspänd med två hästar, den ena hvit, den andra svart, hvilka båda draga åt hvar sitt håll. Det beror på körsvennen, människans innersta jag, hennes djupaste vilja, åt hvilket håll spannet skall gå, om det skall styra in på syndens eller dygdens väg. Samme tänkare har äfven uttalat den satsen: all dygd vinnes blott genom öfning.

Handen är ett ädelt instrument, men oöfvad förmår den ej spela en Beethovens sonat; ögat, ehuru det härligaste organ, måste öfvas för att kunna upptäcka de fina nyanserna på konstnärens tafla. Då vi oupphörligt finna motsvarigheter mellan naturens och andens område, kunna vi alltså säga: det goda måste öfvas för att blifva ett med vårt väsen. De, som vilja gå i skola hos den himmelske läromästaren, få detta inskärpt med de orden: Bedjen, kämpen, vaken! Och en af apostlarna säger: Öfva dig själf i gudaktighet.

Om nu denna sats är riktig: utan öfning inga framsteg i det goda, så måste det vara af stor vikt för alla uppfostrare först och främst att själfva ålägga sig denna öfning och sedan att förmå de unga, som stå under deras ledning, att underkasta sig den. — Låtom oss nu blott tala något litet om öfvandet af en enda dygd, nämligen försakelsen Om man skulle fråga efter orsaken till de många förfalskningarna, de ohederliga konkurserna, det ihåliga high life, där staten föres på andras bekostnad, det opålitliga arbetet, där man vill hafva högsta möjliga vinst med minsta möjliga möda, så skulle svaret i de flesta fall blifva detta: man har ej kunnat *försaka*.

Redan som barn bör man invigas i försakelsens stora konst. När det gäller ett barn, blir det ju fråga om blott sådana försakelser, som förefalla oss vuxna små — för barnen själfva äro de stora — men dessa små offer äro af oändlig betydelse, ty de skola hos själen dana förmågan att gifva de stora offren, då deras tid kommer. Men tyvärr får ofta den lilla plantan länge växa oansad, och fast man ser vildskotten suga lifssaften, tänker man: Det blir tids nog att längre fram taga itu med saken. Barnen skall man ju ha nöje af. Felet är, att man är för bekväm för att med kraft gripa in. Men det händer stundom, att då man skall gripa sig an med röjningen, ha självviskhetens och egenviljans rotskott vuxit sig så starka, att stammen tynar bort och aldrig bär de frukter den kunnat gifva. Det går med den människan, som skriften säger: Hon har funnit sitt lif, nämligen självviskhetens, och hon skall mista det.

Den, som gifver akt på barns lekar eller som går tillbaka till sin egen barndom, måste falla i förundran öfver den rika fantasi, som barnet äger och som låter det skåda underbara sagoslott, där vi vuxna se blott några stickor eller små stenar. Vi stora stå där så fattiga och känna en längtan att kunna förflytta oss tillbaka till den underbara tid, då äfven vi lefde i barndomens paradis, där vi med fantasiens hjälp rådde öfver allt. Ett barn behöfver alltså mycket litet för att kunna glädja sig. Därför är det ett fel att, såsom ofta i välmening sker, öfverhopa barnet med leksaker, böcker och gåfvor af alla slag. Genom alla föremål utifrån försvagas fantasiens skapande förmåga, och barnet tröttnar mycket fortare på dem än på de enkla små leksaker det själf funnit på. Det ligger också nära till hands, att barn, som vänjas vid öfverflöd, blifva pretentiösa och lillgamla och icke finna någonting "roligt". Bort därför med öfverflödet och låt barnen i stället försaka, och följden skall blifva den, att de blifva tacksammare och lyckligare öfver de sparsamt förekommande gåfvorna.

Likaledes måste det vara skadligt, att ett barn får mycket penningar, som det utan kontroll får använda till hvad som helst. Som begäret att äga ligger djupt rotadt hos människan, kan det ena barnet lära sig att bli en slösare, eftersom det måste köpa allt hvad som faller det in, och det andra kan lära sig blifva en gnidare, som behåller allt för sig själf. Lär barnen försaka äfven i detta afseende.

I fråga om mat och dryck syndas mycket och icke minst mot barnen. De många läckerheterna skada både kropp och själ, i det de undergräfva hälsan och göra mången till en njutningslysten stackare. Hvilken vidrig syn att se dessa öfverflödets barn välja och rata! Och ännu mer upprörande är det, då man betänker, att tusenden i deras ålder ej hafva tillräckligt att stilla sin hunger med. Bort således med öfverflödet i mat och dryck och låt barnen försaka, och detta skall bidraga till att utveckla en sund själ i en sund kropp.

Hos de små skall man motarbeta egoismen genom att väcka och underhålla lusten att gifva. Och eftersom gifvandet får ett särskildt värde, då det är förenadt med försakelse, må de afstå från något, som för dem har värde. Jag erinrar mig ännu med glädje, fast många år ha gått, en liten gosse, som gärna liksom de andra ville vara med om att ge bidrag till uppförandet af en fästning till fosterlandets försvar. Men hur skulle han få ihop något? Bedja far och mor eller syskonen? Nej, då hade han ju icke själf gifvit något. Nu hade han funnit det. Det var i fastlagen, och hvar tisdag vankades sköna, mandelfyllda semlor. Han kunde äta en skifva bröd till sin mjölk, och de tioöringar, som semlorna kostade, kunde han gifva. Så blef det äfven. Jag älskar att tro, att en sådan försakelsens gåfva måste bygga fästningsmuren stark, och jag vill också tro, att mannen, som vuxit fram ur den lilla rundkindade gossen, skall veta att alltjämt i ädel handling visa sin kärlek till fosterjorden. — De syskon i en fattig prästfamilj, som under lång tid inbesparade den ena sockerbiten till sitt kaffe för att kunna gifva sin fader en hvilstol, skänkte honom en dyrbarare gåfva, än de anade, och de beredde sig själfva glädje. Om försakelsens ljufhet talar Zacharias Topelius, då han säger: Att offra allt för andra, men få intet själf tillbaka, det är en fröjd så änglalik, att blott Guds barn i himmelrik en sådan fröjd få smaka. Skulle man icke unna hvarje själ en sådan ren njutning. Bör man ej öppna denna glädjekälla redan för hvarje barn. Denna glädje kan ju blifva beständig, under det att de själfviska njutningarna snart förgå och lämna leda och samvetskval.

Stärkande för barnets självkänsla och rättrådighet är att på något sätt låta det förtjäna en sak, som det sätter högt värde på. Härmed säges icke, att det alltid skall gå så till, tvärtom. — Låt mig berätta, hur det gick till, då en af de mina vann sin första klocka. En skolgosses stolthet är att ha egen klocka. Men hur skulle hans önskan kunna realiseras? Yppa saken för far kunde man ju. Sagdt och gjordt. Och far visste råd. "Du ser den här lilla mossen, så och så många skottkärror sand ska ditköras; vill du göra det, så betalar jag det och det för kärran, och så har du den summa, som behöfs." Sommaren var varm, men gossens åtrå efter klockan var ock varm, och den segrade. En tid steg gossen tidigt upp hvar morgon, körde sina vissa skottkärror sand till mossen före frukosten, tills antalet var fullt, och då han började sin höstterminen, bar han sin klocka, som säkerligen var honom dubbelt kär efter de utståndna mödorna.

Då det är fråga om nöjen för de små, bör man komma ihåg, att barnen kunna glädja sig öfver litet. Nöjena böra därför vara enkla och afpassade efter deras ålder samt förekomma sparsamt eljes förlora de sin vederkvickande förmåga. Tidigt må ett barn lära sig att offra nöjet för plikten; ty lifvet med sina många kollisioner kräfver viljestarka, plikttrogna karaktärer. Det borde aldrig komma i fråga, att barnet finge taga så lång tid till leken, att läxorna försummades; att det finge uteblifva från skolan för att t. ex. deltaga i en utflykt eller åse en kapplöpning; att ett arbete, som det åtagit sig, finge lämnas, emedan det ej längre vore "roligt". Ordet *vill* måste öfverröstas af *bör*. Skulle det nu kännas påkostande för faders- och modershjärtat att vara obeveklig och låta rätten ha sin gång, måste föräldrarna dock af kärlek till barnet försaka sig själfva. Den verkliga kärleken klemar icke; den vill i någon mån afspegla den himmelska Faderns fostrande kärlek.

A. H.

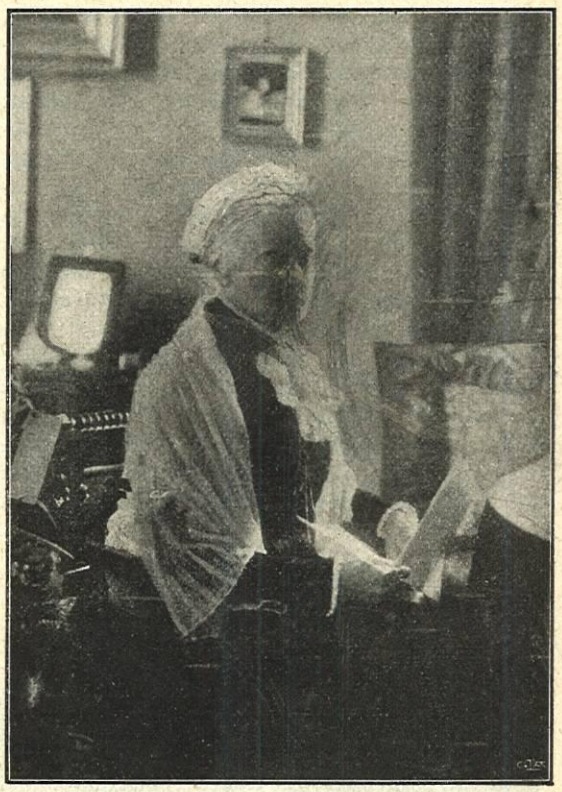

EMILY NONNEN I SITT HEM PÅ LISEBERG.
OLGA RINMAN FOTO.

TVÄNNE BORTGÅNGNA FÖRFATTARINNOR.

NYLIGEN — och ungefär samtidigt — har döden skördat två framstående kvinnor, Emily Nonnen och Adelaide Ehrnrooth, hvilka båda skapat sig ett namn inom författarevärlden. Då Idun tidigare meddelat utförligare biografier öfver de båda bortgångna, vilja vi nu endast gifva en kortare sammanfattning af deras lif och verksamhet.

Emily Nonnen föddes i London den 12 februari 1812, och vid sju års ålder flyttade hon med föräldrar och syskon öfver till Sverige, hvarest fadern inköpte egendomen Liseberg invid Göteborg, där fröken Nonnen sedan under större delen af sitt lif hade sitt hem och nu också slöt sina dagar. Fadern, John Nonnen, hade den första tiden haft anställning vid Klippans socker- och porterbruk, men då en affärskris inträffade, biträdde han Carnegie d. y. med skötandet af bruken och stannade hos denne till sin död. Emily Nonnens barndomsår förflöto i ett hem, där såväl konst som litteratur funnit en tillvaro. Fadern införde henne i den engelska litteraturen och broderns lärare meddelade henne undervisning i naturvetenskaperna. Fröken Nonnens artistiska anlag utbildades under ledning af prof. Rörbye i

DUFF:S LIQUEUR WHISKY * MACLEAY DUFF & C:o, GLASGOW. * General-agentur J. GRANGREN, STOCKHOLM. Rikst. 58 78

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter i ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Sändes tull- & portofritt direkt till privata.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co., Luzern S 5, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Köpenhamn och hon förvärfvade sig ganska stor färdighet i porträttmålning. Hon gick också och ritade på Thorwaldsens atelier. Fröken Nonnen var ganska vidtberest: flere gånger hade hon besökt England, Norge och Tyskland, och som hon ägde en vaken blick för allt som var skönt och ett sinne, som tog intryck af det ädla och stora, så samlade hon under dessa sina resor många rika tankar, hvilka hon nedskref och skänkte åt den uppväxande ungdomen. Hon har gjort flere öfversättningar från engelskan till svenskan, och omkring år 1853 öfversatte hon Tegnérs och Runebergs dikter till engelskan. Hon har dessutom utgifvit många böcker, som nog äro tillräckligt kända för att icke här behöfva upprepas. Med jublande glädje hälsade det unga släktet hvarje ny utkommen bok af Emily Nonnen, som med sitt kärleksfulla barnasinne lät solljuset skymta fram genom raderna, och med tacksamhet skola helt säkert de unga minnas henne för alla de ädla och sanna tankar hon gaf dem med på den nya, långa vägen.

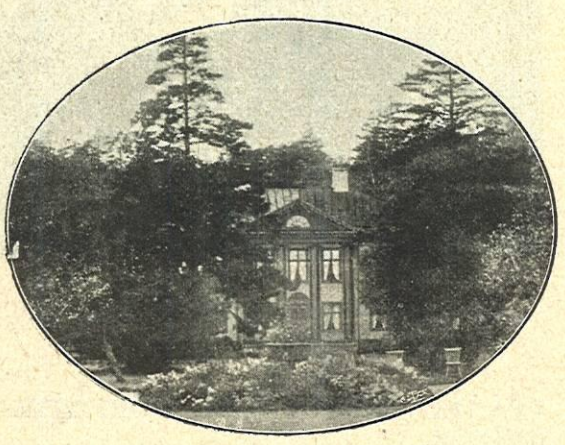

LISEBERG. O. RINMAN FOTO.

Adelaide Ehrnrooth, som var känd inom kvinnosakskretsarna i Skandinavien, efterlämnar ett tomrum, svårt att fylla. Hela hennes lifs sträfvan gick ut på att förskaffa kvinnan en vidsträcktare verksamhet inom samhället, och med en outtröttlig energi ställde hon sig i spetsen för sina medsystrar och förde deras talan. Fröken E. var den första finska kvinnan, som framkom med det förslaget, att kvinnan borde blifva läkare, och hon lade själf grunden till en stipendiefond för Finlands kvinnliga medicine studerande, som bär namnet "Rosina Heikels stipendiefond". De fattiga och vanlottade hade äfven en varm vän i henne; hon var under många år sekreterare inom Helsingfors' fruntimmersförening och medverkade vid flera välgörenhetstillställningar. Som författarinna intager Adelaïde Ehrnrooth en gänska betydande plats inom litteraturen. Hon har utgifvit en del romaner och reseskildringar samt under det kända märket A—ï—a lämnat många, värdefulla bidrag till kalendrar, barntidningar och illustrerade blad. Under åren 1898 och 1899 var hon ansvarig utgifvare af tidskriften "Nutid", som räknade henne bland sina grundläggare.

A. EHRNROOTH.

Fröken Lovisa Adelaïde Ehrnrooth föddes den 17 januari 1826 i Finland på Seesta gård i Nastolu. Hennes föräldrar voro generalmajoren G. A. Ehrnrooth och Johanna Kristina von Platen. Af utmärkelser, som kommit fröken E. till del, må vi nämna, att hon valts till officer af Franska akademien samt kallats till hedersledamot af Universal-fruntimmersföreningen i Paris. —

Och så kom döden och gjorde slut på detta lif, som så helt ägnats åt de goda idéernas och den själfuppoffrande verksamhetens tjänst. Helt visst stå många af Skandinaviens kvinnor sörjande vid hennes graf. —

ETT SAMVETSÄKTENSKAP. NOVELL FÖR IDUN AF ELSA EK.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

ATT TORA HALL kunnat fatta sådan smak för de där Hedmans! Men hon skall alltid tycka tvärt emot hvad andra tycka; hon anser sig förstås kunna bete sig hur som hälst, bara för att hon har litet pengar."

"Att ingen 'förenar' sig med fröken Hall, både för det lilla hon äger och än mer för det mycknas skull hon efter farbrodern har i förväntan," sade en af de äkta männen.

"Det lär väl vara litet problematiskt, huruvida gubben på Ekeby låter pengarna gå till henne," sade en af de andre. "Men gör han det, lär en klok man nog sluta en *fast* förening med Tora Hall och ingen fri." Han tog upp börsen för att betala. Och de tre familjerna reste sig för att gå hem till sina respektive aftonmåltider, just i detsamma som det Hedmanska sällskapet gick till sin uppdukade sexa.

Petrus Hedman var denna afton ovanligt språksam och underhållande. Han nagelfor den konventionella moralen och de konventionella sedebegreppen, allt under det han gjorde full rättvisa åt en förträfflig halmstadlax. Snart var man inne på äktenskapsinstitutionen. Som sällskapsunderhållning och inför ett tacksamt auditorium vaknade ibland Petrus gamla lust att debattera detta ämne. Agda och han voro ju länge sedan färdiga med dess teorier och hade blott att omsätta dem i handling, menade han, utan egentlig aning om, hur väl just hans lilla hustru behöfde idéernas näring och stridens eggelse för att hålla sin tro uppe.

Men i afton satt Agda helt tyst i kretsen af mannens enstämmigt beundrande åhörarinnor samt mer och mindre enstämmige åhörare. Helt mörk och rebellisk lyssnade hon till dessa samma ord, hvilka en gång på henne verkat så tändande och förefallit så högborna och befriande. Men hvilka oerhörda prof ställde de inte på själfkänsla, stolthet och nerver, då det gällde tillämpningarna i praktiken!

När talet sedermera kom in på andra sociala ämnen, blef Agda mera blid och språksam.

"Man har anmodat mig att hålla föredrag på arbetarekommunen," berättade Petrus.

"Det gör du väl?" sporde Agda ifrigt.

"Fastän jag var motsträfvig och åberopade min strängt upptagna tid, måste jag utlofva ett föredrag. Det blir naturligtvis om äktenskapet och äktenskapslagstiftningarna," log Petrus, "ty i det ämnet är jag inne och kan tala på rak arm. De tycktes emellertid helst önska ett slags utveckling af det ekonomiska program, hvarpå ett kommande kultursamhälle skulle kunna upprättas. Helt visst måste väl framtidens lyckligare samhälle grunda sig på vissa ekonomiska reformer, men i dylika frågor är jag inte mannen att kunna uppställa någon lösning, utan få de vända sig till kompetentare person."

"I detta blifvande samhälle borde det utsättas ett existensminimum, under hvilket ingens lefnadsvillkor skulle få sjunka," sade Agda ifrigt. "Jag skulle vilja hålla ett föredrag just öfver denna fråga."

"Du," sade Tora Hall misstroget.

"Ja — om bara couraget stode mig bi. Tror du inte jag skulle kunna, Petrus?"

"Helt visst," sade Petrus. "Såvida du ej finge slag, då du skulle beträda talarestolen."

"Detta vore möjligen att befara," instämde Agda. "Annars funnes mycket jag skulle vilja säga i denna fråga."

"Enligt fru Hedmans förmenande borde det väl *då* också utsättas en gräns, öfver hvilken privategendomen ej finge stiga?" framkastade notarie Åkerström.

"Möjligen," medgaf Agda. "Härom är jag dock inte så på det klara, som att det borde sättas en gräns, under hvilken umbärande och nöd inte borde få nedsjunka."

"En sådan gräns finnes redan nu — fattighuset," anmärkte notarien.

"Fattighuset," eftersade Agda föraktligt.

"Där gifves den hungrande och husville bröd och tak öfver hufvudet. Inte bör väl en sådan anstalt inrättas så särskildt inbjudande och lockande, utan blott som en yttersta tillflykt. Med en smula ordning och förtänksamhet skulle flertalet af dem, som befolka våra fattighus, aldrig behöft hamna där," sade notarien.

"Om så är, borde väl också allt göras för att i tid gifva väckelsen till en dylik förtänksamhet och bibringa de nödiga insikterna för sättet att genomföra den ordning, som skulle minska tilloppet till fattighusen," menade Agda i en afgjordt misstrogen ton.

"Sättet! Det är helt enkelt att nedsätta lefnadsanspråken en smula och spara en slant för den kommande dagen," förklarade notarien.

"Ja, ty så stora som arbetarnas daglöner äro nu för tiden, borde det knappast behöfva vara tal om någon fattigdom," instämde fröken Hall, hvars sociala och radikala ifver icke sträckte sig utanför de bildade klassernas intressen.

"Men olyckan är, att lefnadsanspråken stigit långt hastigare än inkomsterna," sade notarien och försåg sig med en bit gåslefverpastej.

"Det kan inte förnekas, att de lägre klasserna utmärka sig för en obegriplig sorglöshet och ett hart när häpnadsväckande lättsinne. Deras förmåga att uppgå i nuet och bortse från morgondagen samt värnlösheten gentemot motgången är rent af sublim," började Petrus, men blef i detsamma tilltalad af en uppassare och kallad till telefonen.

"Ja," förklarade fröken Hall, som i Petrus ord inlagt en betydelse han ej afsett, ty han hade ämnat prisa som en förtjänst att daglönarna ej läto sitt lefnadsmod nedtryckas af den otrygghet för morgondagen, under hvilken de lefde. "Det är ett alldeles otroligt lättsinne och en oerhörd sorglöshet, som råder bland folket, midt i allt deras missnöje och oförnöjsamhet. Och om arbetarna få det än så bra, bli de aldrig nöjda."

"Nöjda," sade Agda. "Nej, hvarför skulle de vara nöjda? *Vi* sträfva alltjämt efter mer och mer förbättrade lefnadsvillkor. Och, så vidt jag förstår, återstår för arbetsklassen bra många berättigade önskemål att eftersträfva."

"Folket har det verkligen så utmärkt bra nu för tiden," sade fröken Hall. "Men det kan minsann vara kinkigt nog att vara hus-

En delikat dessert tillagas på ett par minuter af Lagermans Dessert-gelè-pulver "TOMTEN".

bönder och arbetsgifvare. Min farbror ute på Ekeby t. ex. funderar allvarsamt på att nedlägga sin fabriksrörelse, emedan han tröttnat på arbetarnes öfverdrifna fordringar."

"Och emedan han samlat nog med pengar," ifyllde notarien.

Agda hade betraktat fröken Hall med en något mönstrande blick. Efter hvad hon hört, var det blott ett släktled, hvarigenom Tora Hall skildes från "folket", för hvilket hon var så oförstående.

"Nåja," sade Agda, utan att taga notis om de sista yttrandena. "Dagspenningen för en arbetare är ju ganska hög, men så länge det för honom inte är bättre sörjdt t. ex. i fråga om försäkringsinrättningar för sjukdomens och för ålderns dagar, bör man inte tala om, att han skall känna sig vare sig särdeles nöjd eller trygg."

Petrus kom i detsamma åter. Han nickade liksom instämmande till sin lilla fru, ehuru han blott hört de sista orden. "Hvem kan väl känna sig nöjd eller trygg här i världen? *Nöjd* borde förstås jag känna mig, men nog är det en rätt egendomlig otrygghet i att aldrig kunna sätta sig ned i ett gladt lag, att aldrig kunna lägga sig till ro en natt, utan risken att bli störd. Nu är det att begifva sig långt ut på landet på en sjukresa, och jag lär ej kunna vara hemma igen förrän framåt morgonen."

Damerna fingo i en hast så stor medkänsla rörande vedermödorna vid en läkares kall, att den föregående diskussionen alldeles afbröts.

"Jag måste hem efter ett par instrument," sade Petrus, sedan han i all hast afslutat sin supè. "Men blif du än en stund kvar och roa dig, Agda. Någon af herrarna är nog så god och följer min hustru hem," anhöll han.

Men Agda ville icke dröja, utan aflägsnade sig på samma gång som Petrus.

"En så skygg och beroende liten fru till sätt och väsen, fast hon af den fria föreningen och af åsikterna att döma tycks vara nog så oberoende," utlät sig notarien, då Agda gått.

"Det är naturligtvis mannens idéer och åsikter, som gå igen hos henne. I sig själf är hon en ren obetydlighet, fast hon är rätt söt," förklarade Tora Hall.

*

Mot vintern väntades hos Hedmans en tillökning af familjen.

Agda var mycket klen och medtagen.

"Det betyder ingenting," förklarade Petrus lugnande. "Snart är ju allt öfver, och då blir det idel fröjd och gamman, skall du få se."

Men Agdas tankfulla och allvarliga min företedde som oftast en skarp kontrast till Petrus, skinande belåtna uppsyn.

En dag, då han, enligt sin vana, efter mottagningen kom in till Agda, hade hon hela sybordet betäckt med lindebarnsutstyrsel.

"Kors, sådana små dockedoningar," sade Petrus och började fingra och vända bland småkläderna. "Och det som ändå skall bli en sådan dundergosse af det barnet."

Agda log helt ljust. "Du, som ämnar afhålla dig från all förfoganderätt öfver ditt barn, och nu vill du bestämma både öfver dess kön och kynne."

"Jag bestämmer bara, att det skall blifva en dundergosse af honom. Vi skola alldeles inte pressa honom in i några former, som händelsevis fallit oss i smaken. Hans förmögenheter skola utvecklas fritt och opåverkade af några vare sig kyrkliga eller profana dogmer."

"Ja," sade Agda, "och vi skola inte nedlägga vårt uppfostrarenit i räfst efter felen och olaterna, vi skola söka väcka viljan och hågen till det, som är rätt och godt, samt stödja hans sträfvan att göra sin naturs högre krafter till herrar öfver de lägre."

"Och vi skola förskaffa honom en bildning, som höjer honom ur naturtillståndets råhet, utan att samtidigt kufva och trälbinda hans personlighet efter de gängse samfundsbegreppen."

Det ringde i telefonen. Det var sjukbud från landet efter doktorn.

"Du får ge mig middag en timme tidigare än vanligt, sedan blir det att bege sig ut på landsbygden. Då blir det väl bäst att gå ut på ronden med samma," sade han och beredde sig att gå. — "Det var sant," drog han sig plötsligt till minnes, "jag måste ju lämna svar på den där middagsbjudningen till borgmästarns."

"Tora Hall berättade mig, att äfven damer äro inbjudna," sade Agda.

"Såå," sade Petrus helt trankilt.

"Då går du naturligtvis inte?" sade Agda nervöst.

Petrus fick en förbluffad mln.

"De ha ju icke anmodat mig," erinrade Agda.

"Men under för handen varande förhållanden kunde du väl inte rätt gärna gått," sade Petrus med samma förbluffade min.

"Men de borde dock bjudit mig, eftersom de bjödo dig," svarade Agda.

"Det hade ju varit alldeles detsamma som en armbågsbjudning," tyckte Petrus. "Var detta också något att taga illa upp!"

"Jag skulle taga det så, om du ginge," svarade Agda.

Petrus ryckte litet otåligt på axlarna. Men vid det han betraktade Agda, veknade han plötsligt och sade godmodigt raljerande: "Nåja, eftersom du icke törs släppa ut mig ensam bland en hop förförerskor, så skall jag väl lämna återbud då."

Han gick bort och kysste Agda till afsked, skämtade litet med henne och fick henne att le, men löjet var icke gladt. Egentligen hade hon inte råd att le, tyckte hon, åt någon bekymmerslöshet eller obetänksamhet i fråga om Petrus' yttre hållning mot henne. Han borde alltid vara "en garde", då det gällde hennes ställning. Hon kunde icke låta honom falla till ro som den sorglöse, maklige, äkta man, han enligt sitt temperament skulle haft mesta fallenheten att vara, och hvilket hon helt lugnt och godmodigt kunde funnit sig uti, om hon varit hans lagliga hustru.

Då det led inemot tiden för den väntade tilldragelsen, kom Agdas mor.

Det lade sig med hennes ankomst ett visst tryck i luften. Petrus, som varit i föga beröring med äldre damer af värld, hade svårt att under en längre samvaro och såsom måg och värd finna den rätta tonen gentemot svärmodern.

(Forts.)

ETT BRÖLLOP I SOCIETETEN.

VÅR HUFVUDSTAD får ej i likhet med kontinentens lysande millionstäder tidt och ofta bevittna dessa solenna bröllopsceremonier, då medlemmar ur de högsta samhällskretsarne under pomp och ståt förenas af kyrkans band. Men en och annan gång fyllas äfven våra tempel af glänsande bröllopståg, och namnen på brud och brudgum tillhöra släkter, som på de fredliga eller krigiska bragdernas områden lysa i vår historia.

Ett sådant fashionabelt bröllop ägde häromdagen rum i Jakobs kyrka, då godsägaren grefve Eric von Rosen på Rockelsta i Södermanland sammanvigdes med fröken Mary Fock, dotter af majoren, friherre C. A. Fock.

Det vackra bröllopståget, som iakttogs af en till trängsel mellan kyrkans pelare packad åskådareskara, företräddes af brudgummens systerdöttrar Elsa och Signe Holterman och så två till åldern jämnställda kavaljerer, brudgummens brorsöner Reinhold och Gustaf Fredrik von Rosen. Sedan kom det ungdomliga brudparet, han i adelsuniform, hon i en förtjusande hvit dräkt med rik slöja och gyllene med myrten virad krona, och därefter följde tärnor och marskalkar.

Efter vigseln gåfvo brudens föräldrar diner å Grand Hotell, vid hvilket tillfälle Idun genom älskvärdt tillmötesgående af brudparet bereddes förmånen att taga den å nästa sida meddelade charmanta gruppbilden af de nyförmälda med deras tärnor och marskalkar.

Det hufvudsakliga skälet till att vi ägnat uppmärksamhet åt det unga adelsparets bröllop är dock ej att söka i grefve von Rosens genom börden framskjutna samhällsställning, utan förnämligast däri, att den unge ädlingen på kulturella och sportliga områden redan skaffat sig ett aktadt namn. Han har sålunda deltagit i friherre Erland Nordenskiölds Gran Chaco-Cordiller-expedition, hvarvid han genom sina etnografiska arbeten gjort sig känd som en nitälskande och talangfull forskare. Vidare har han i vetenskapligt syfte företagit strapatserande ströftåg bland våra landsmän nomaderna i Norrbottens fjällvärld samt idkat björnjakter i Finland.

Grefve Eric von Rosen är född 1879, son af öfverstekammarjunkaren, grefve Carl Gustaf von Rosen och hans aflidna maka Ella Carlton Moore, bördig från Filadelfia och tillhörande en ansedd anglo-amerikansk släkt. Hans två äldsta bröder äro de i våra militära och idrottsintresserade kretsar populära grefvarne Reinhold och Clarence von Rosen och hans näst äldste broder är nuvarande innehafvare af det historiska upplandsgodset Örbyhus. På fädernet härstammar grefve Eric von Rosen i rakt nedstigande led från den ryktbare karolinen, riksrådet Gustaf Fredrik von R., som var son af Hans von Rosen till Sonorm i Liffland och Brita Steenbock. Genom henne går härstamningen upp till Gustaf Olofsson Steenbock, Gustaf Vasas svåger och förtroendeman, samt till ett fiertal af våra förnämligaste ätter, såsom Vase, Brahe, Sture, Leijonhufvud, Bååt m. fl.

Den nyvordna grefvinnan von Rosens fädernesätt, Fock, hvaraf hennes gren erhöll friherrlig värdighet 1778, var i likhet med den von Rosenska under åtskilliga generationer bosatt i Östersjöprovinserna, innan den i midten af 1600-talet naturaliserades i Sverige. Äfven den Fockska härledningen visar åtskilliga förbindelser med gamla svenska släkter, såsom Sparre af Söfdeborg, Lillje af Aspenäs, Steenbock, Hård af Segerstad, Uggla m. fl. I senare led visar det sig att grefvinnan von Rosen jämväl kan leda sin härstamning från framstående vetenskapsmän. Hennes farfader var nämligen den skicklige fysikern och professorn, sedermera

ETT BRÖLLOP I SOCIETETEN. GREFVE ERIC VON ROSEN OCH GREFVINNAN MARY VON ROSEN, FÖDD FOCK, OMGIFNA AF TÄRNOR OCH MARSKALKAR. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG. I MIDTEN BRUDPARET; DE ÖFRIGA FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER I FRÄMSTA RADEN: FRÖKNARNA ASTRID OCH LILLY FOCK; I MELLERSTA RADEN: FRÖKNARNA LOUISE ADELBORG, KARIN OCH ELSA FOCK, CHARLOTTE WIJKANDER, CAROLINE VON ROSEN, GRETA BERGENZAUN; I BAKERSTA RADEN: FRIHERRE HARALD FLEETWOOD, LÖJTNANTEN GREFVE P. VON ROSEN, HERR G. VON HOFSTEN, LÖJTNANT DIDRIK BILDT, HERR E. SAGER, GREFVE HENRIK HORN, LÖJTNANTEN FRIH. WILHELM VON ESSEN, LÖJTNANT FOLKE ERIKSSON.

kanslirådet och fullmäktigen i riksgäldskontoret m. m., frih. Alfred Henrik Edvard F., och hennes farmor, Axelina Maria Magdalena Fries, var dotter af den berömde zoologen, professorn och intendenten vid Riksmuseum Bengt Fredrik Fries. Vidare är grefvinnan von Rosens moder, född Beamish och på fädernet af irländsk extraktion, dotter af den framstående kemisten och farmaceuten, Berzelii efterträdare och Nordenskiölds föregångare som intendent vid Riksmuseet, professorn Carl Gustaf Mosander. Häraf finner man, att den unga grefvinnan har vetenskapliga intressen så att säga i blodet, hvilket väl lämpar sig för härskarinnan till Rockelsta, där forskning och vetenskap räknas till husgudarna.

Till sist några ord om det vackra sörmlandsgodset, hvarest de unga makarna f. n. tillbringa ett par veckor, innan de bege sig på bröllopsresa till pyramidernas land.

Rockelsta ligger vid sjön Båfven, en half mil från Sparreholm. Byggnadens yttre med de väldiga hörntornen i Vasastil är lika imponerande som det inre, tack vare ägarens smak och hans intressanta etnografiska samlingar, hvilka där på ett måleriskt sätt finnas sammanförda, är originellt och vackert. I ett af tornen, "vapentornet", finnes en samling gammaleuropeiska och orientaliska vapen, lika dyrbara som sällsynta. Vidare inrymmer slottet en intressant fornegyptisk samling, en ansenlig mängd svenska, förhistoriska föremål såsom stenyxor, flintknifvar och spjutspetsar, en unik klocksamling och en mängd etnografiska föremål från Lappland — de sistnämnda resultat af grefve von R:s ströftåg därstädes. Att trofeér från hans finska björnjakter ej heller saknas är självfallet. Bland rummen finnes äfven ett orientaliskt rum, där prof på orientens mest raffinerade lyx i stoffer och möbler ge besökaren en hallucination af österlandets sinnesberusande lif.

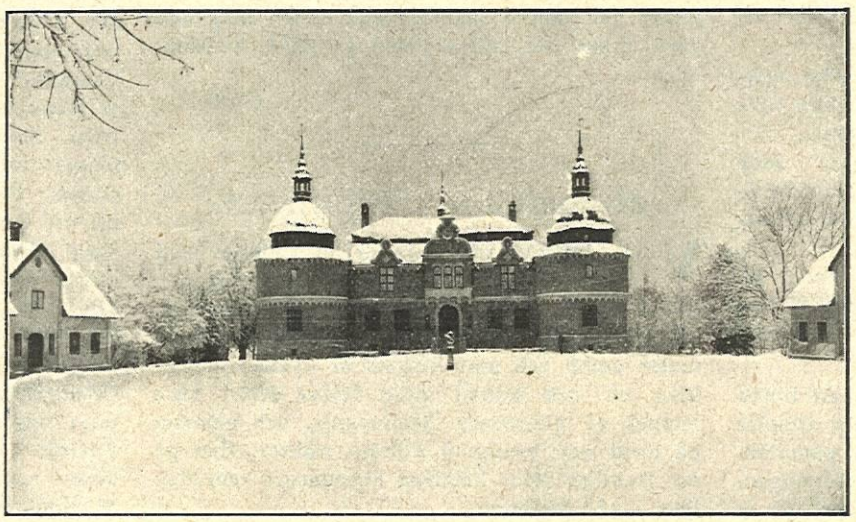

GREFVE E. VON ROSENS GODS ROCKELSTA I SÖDERMANLAND.

Det unga grefveparets hem torde således med fog kunna räknas bland vårt lands mera anmärkningsvärda herresäten.

DAGSKRÖNIKAN.

DANSKA GRÖNLANDSFARARNA. Vår hufvudstad gästas sedan några dagar af ett par af de danska vetenskapsmän, som deltagit i den danska litterära Grönlandsexpeditionen, nämligen författaren d:r L. Mylius-Erichsen och kandidaten K. Rasmussen. Inför vårt antropologiskt-geografiska sällskap redogjorde de i måndags i ett ypperligt framfördt föredrag för sin färd och dess resultat.

De beledsagas af fru Mylius-Erichsen, fröken Rasmussen, syster till författaren, samt grefvinnan Moltke, moder till grefve Harald Moltke, som af sjukdom är förhindrad att deltaga i Stockholmsbesöket. —

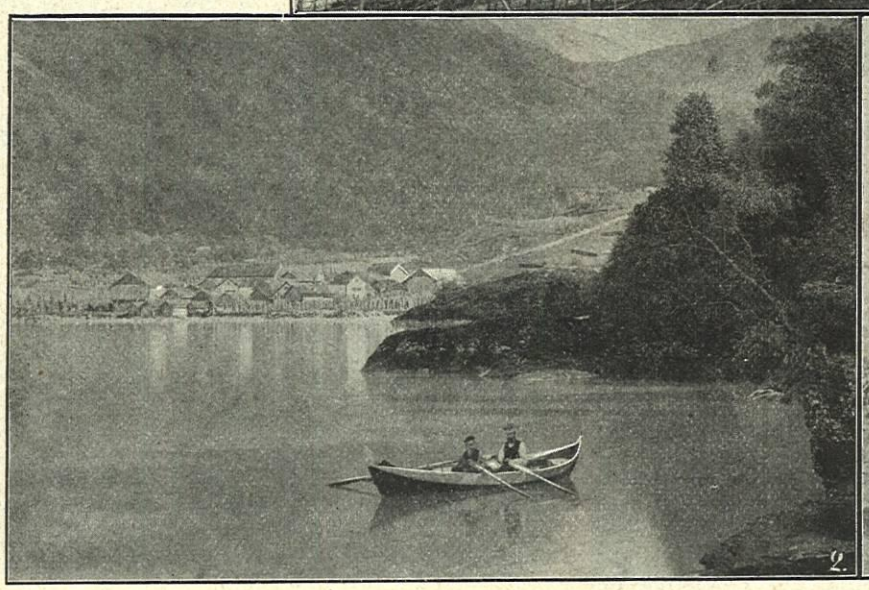

DEN STORA BERGSKREDSKATASTROFEN I NORGE. 1. LOENVANDET MED OMGIFNINGAR. I FÖRGRUNDEN NÅGRA AF DE BYGGNADER, SOM BORTREFVOS AF SVALLVÅGEN. 2. DE GÅRDAR VID LOENVANDET, SOM FÖRSTÖRDES VID OLYCKAN. 3. FRÅN EN AF DE SPOLIERADE GÅRDARNE. DE PÅ BILDEN SYNLIGA MÄNNISKORNA OCH GETTERNA ÄRO NÅGRA BLAND OFFREN FÖR SVALLVÅGEN. EFTER FOTOGRAFIER AF N. SKARPMOEN, TAGNA I NOVEMBER I FJOL, DE SENASTE SOM FINNAS FRÅN PLATSEN.

Vi lämna här en bild af de ärade gästerna, tagen under Stockholmsbesöket, samt en kortfattad redogörelse för färden, som dr Mylius-Erichsen varit så vänlig att ställa till vårt förfogande.

Den danska litterära Grönlands-expeditionen, bestående af författaren Mylius-Erichsen, studenten Knud Rasmussen, målaren löjtnant grefve Harald Moltke och med. dr Alf. Bertelsen, afreste i juni 1902 från Köpenhamn till det sydligaste Grönland och drog den första sommaren norrut längs västkusten i slädbåtar och kajaker, öfvervintrade därefter i kolonien Jakobshamn och drog med ljusets återkomst efter polarnatten vidare norrut på hundslädar till den 73:dje nordliga breddgraden, hvarest läkaren dr Bertelsen stannade, under det att de tre öfriga, ledsagade af tre infödda grönländare, fortsatte slädexpeditionen mot norr.

Man kryssade nu genom den ofantliga Melville Bay, som aldrig förut befarits af några forskare, och hvars kuster voro så godt som okända. Dessa kuster blefvo dels aftecknade dels kartlagda. I passagen vid Smiths sund från den 76—79:de nordliga breddgraden lefva på grönlandskusten jordklotets nordligaste människor, en liten eskimåstam på endast 200 individer, som nomadiserar emellan Melville-Bay och Humboldts glacier. Det var för att lära känna dessa i språkligt hänseende aldrig förut utforskade hedningar, som de danska resenärerna styrde kosan högt mot norr.

Det var i dessa trakter som de unga svenska forskarna Björling och Kallstenius omkommo på sin expedition i medlet af 1890-talet. Här uppe blef grefve Moltke farligt sjuk af en förkylning, och expeditionen måste stanna i 10 månader bland hedningarne, lefvande helt och hållet på eskimåiskt sätt utan europeisk proviant, en diet som, då de första matsmältningsbesvärligheterna voro öfverståndna, dock bekom dem ganska väl. Födan bestod till största delen af rått fruset hvalrosskött, ofta i skämdt tillstånd.

I januari och februari 1904 körde expeditionen mot söder och nådde vid slutet af april på slädar med hundar ned till kolonien Holstenborg på ungefär 67-de breddgraden — alltså en sträcka af mer än 11 breddgrader. Härmed hade expeditionen utfört den längsta slädresa, som någon hvit människa har företagit. Turen vidare söderut företogs från maj—november 1904 i slädbåtar och kajaker. Grönlands sydspets Kap Farväl blef kringseglad och eskimåerna på Grönlands sydliga ostkust besöktes. Det är första gången som hvita män hafva begagnat den eskimåiska kajaken som fortskaffningsmedel öfver längre sträckor.

Studiet af eskimåernas seder och bruk samt

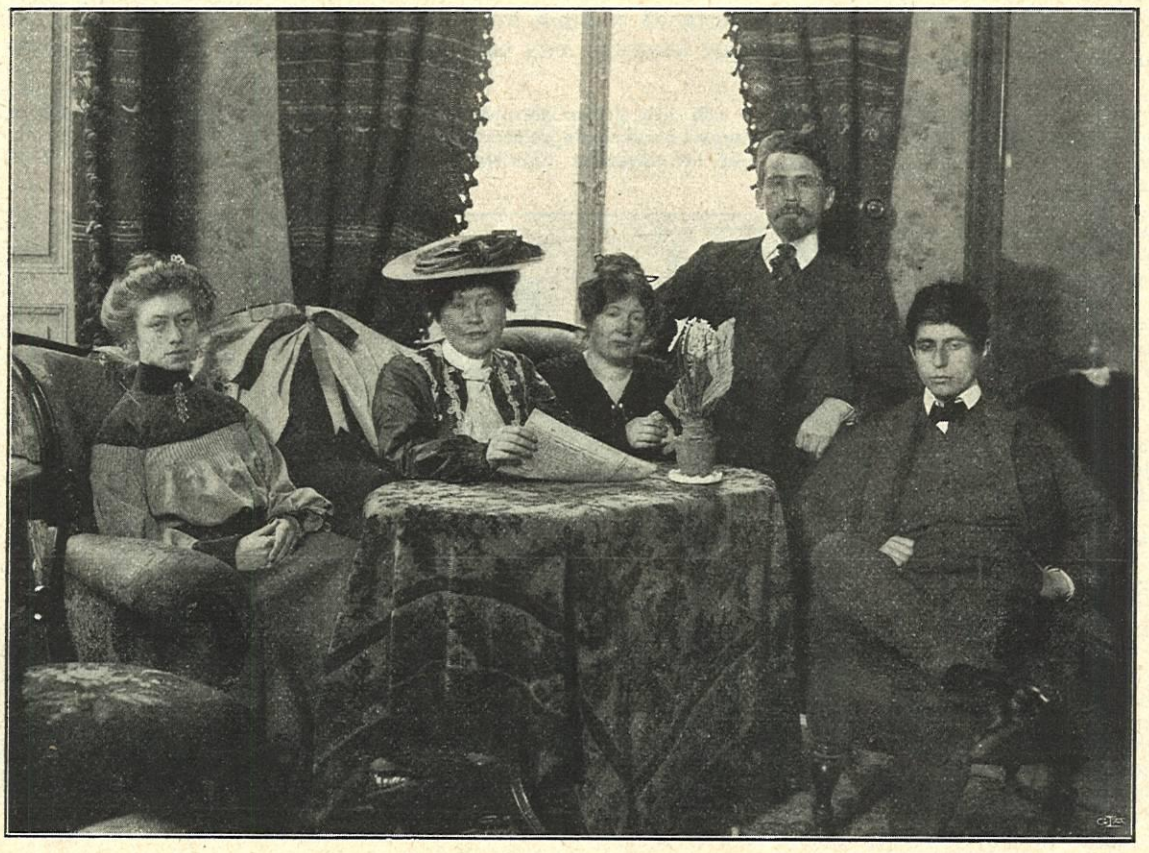

DEN DANSKA LITTERÄRA GRÖNLANDSEXPEDITIONENS MEDLEMMAR JÄMTE DAMER, SOM I DAGARNA GÄSTAT STOCKHOLM. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: FRÖKEN RASMUSSEN, GREFVINNAN MOLTKE, FRU MYLIUS-ERICHSEN, D:R L. MYLIUS-ERICHSEN OCH KANDIDAT KNUD RASMUSSEN.
A. BLOMBERG FOTO.

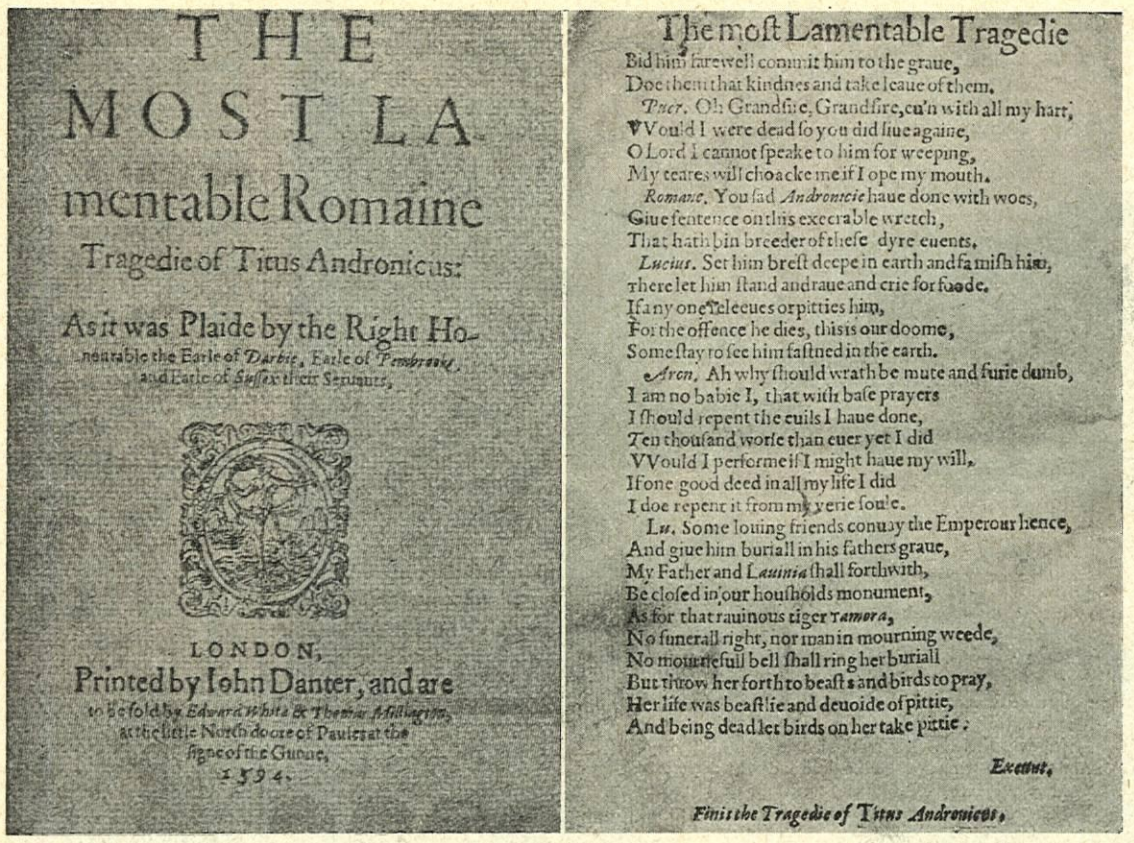

THE
MOST LA
mentable Romaine
Tragedie of Titus Andronicus:

As it was Plaide by the Right Ho-
nourable the Earle of *Darbie*, Earle of *Pembrooke*,
and Earle of *Sussex* their Seruants,

LONDON,
Printed by Iohn Danter, and are
to be sold by *Edward White* & *Thomas Millington*,
at the little North doore of Paules at the
signe of the Gunne,
1594.

The most Lamentable Tragedie

Bid him farewell commit him to the graue,
Doe them that kindnes and take leaue of them.
Puer. Oh Grandsire, Grandsire, eu'n with all my hart,
Would I were dead so you did liue againe,
O Lord I cannot speake to him for weeping,
My teares will choacke me if I ope my mouth.
Romane. You sad *Andronicie* haue done with woes,
Giue sentence on this execrable wretch,
That hath bin breeder of these dyre euents.
Lucius. Set him breast deepe in earth and famish him,
there let him stand and raue and crie for foode.
If any one relieues or pitties him,
For the offence he dies, this is our doome,
Some stay to see him fastned in the earth.
Aron. Ah why should wrath be mute and furie dumb,
I am no babie I, that with base prayers
I should repent the euils I haue done,
Ten thousand worse than euer yet I did
Would I performe if I might haue my will,
If one good deed in all my life I did
I doe repent it from my verie soule.
Lu. Some louing friends conuay the Emperour hence,
And giue him burial in his fathers graue,
My Father and *Lauinia* shall forthwith,
Be closed in our housholds monument,
As for that ruinous tiger *Tamora*,
No funerall right, nor man in mourning weede,
No mournefull bell shall ring her burial
But throw her forth to beasts and birds to pray,
Her life was beastlie and deuoide of pittie,
And being dead let birds on her take pittie.

Exeunt.

Finis the Tragedie of Titus Andronicus.

DET MÄRKLIGA SHAKESPEAREFYNDET I MALMÖ, FÖR HVILKET BETALATS 36 TUSEN KR. HÄFTETS FÖRSTA OCH SISTA SIDA.

språkdialekter, geografiska iakttagelser och antropologiska mått samt tecknade porträtt af folktyper i alla variationer bilda resultatet af expeditionens $2^1/_2$-åriga resa inom det arktiska området.

EN BOK FÖR 36,000 KRONOR. Som våra läsare erfarit genom dagspressen gjordes för ej längesedan i Malmö ett sällsynt bokfynd, i det man upptäckte ett exemplar af en af de allra äldsta engelska upplagorna af Shakespeares drama "Titus Andronicus". Fyndets ägare, postexpeditören P. J. Krafft, erbjöds af bokhandelsfirman Sotheran i London 2,000 pund sterling för det unika exemplaret och har nu mot denna summa öfverlåtit boken dit. För de af våra läsare, som hysa intresse för bokrariteter, ha vi i dagsnumret afbildat bokens första och sista sida.

EN FÖRHÄRJANDE ELDSVÅDA rasade natten till i söndags vid Svartvik utanför Stockholm, i det Skandinaviska trådgardinfabrikens fyra arbetarbostadsbyggnader då till grunden nedbrunno. Tre människor innebrändes vid olyckstillfället och ett par hundra blefvo utan tak öfver hufvudet.

En bild från olycksplatsen meddelas i dagsnumret.

VISBYVINTER. Vi meddela här invid en bild från Visby under den rasande stormen den 16 dennes, då såväl fartygen i hamnen som invid stranden liggande hus, träd och planteringar fullkomligt nedisades.

Storslaget tedde sig det sjudande hafvet, hvars vågor flere meter högt öfversköljde vågbrytaren, under det att stormens tjut ackompanjerade böljornas sång.

Både häpnad och beundran voro de första intryck, som kommo vandraren vid stranden till möte på lördagsmorgonen, ty det var en sirlig väfnad som Bore och Neptun spunnit samman i glänsande iskristaller, nedprässande trädens kronor och grenar.

S. W.

EN KÄRNGUBBE. Ett hundra år fyllde nyligen f. landtbrukaren Olof Larsson i Vahlstad i Östergötland. Ännu rask och kry, kan den gamle se tillbaka på ett på skilda områden synnerligen verksamt lif. Som jordbrukare har han arbetat ända till sitt 90:de år, då han utarrenderade sina egendomar. Men därjämte har han offrat mycken tid och krafter på industriella anläggningar.

Musikalisk och sedan ungdomen intresserad för fiolspel — mer än en gång har han varit spelman på lekstugorna och drar än i dag någon låt — började han tidigt tillverka fioler och fortsatte därmed tills för 10 år sedan. Inalles har han tillverkat öfver 300 fioler och violonceller och har på utställning i Norrköping fått pris för sina tillverkningar i den vägen.

Hundraåringens själsförmögenheter äro fortfarande de bästa och kroppskrafterna har han ännu i behåll. Synförmågan är något nedsatt, men hörseln är nästan normal. Då han fyllde 99 år, spelade han fiol för de uppvaktande. Det kan kallas att vara spänstig.

ETT FRUKTANSVÄRDT KLIPPRAS timade för några dagar sedan i Løen i Nordfjord på Norges västkust. Ett 60-tal människor föllo offer för den hemska

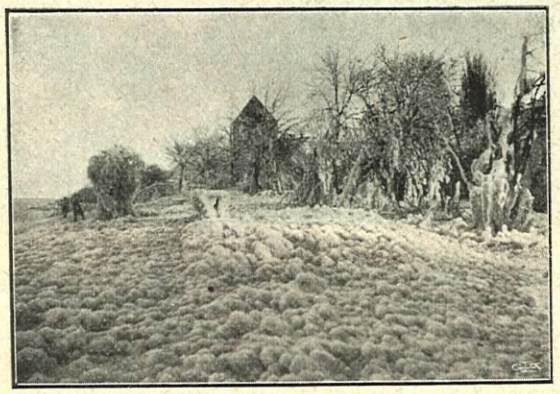

ISBILDNINGAR PÅ NORDRE STRAND I VISBY UNDER STORMEN DEN 16 DENNES.

katastrofen och hela gårdar sopades ned i fjorden af den af klippraset framkallade jättehöga svallvågen, som verkade med ett skydrags tillintetgörande kraft. I Bödalen och Nesdal vid Nordfjord ligger allt i spillror och ett par gårdar äro totalt bortspolade; till och med grundmurarne ha följt med. Skadan uppskattas till 85,000 kronor. Loendalen tillhör Stryns härad och räknar omkring 2,490 invånare.

Trakten är en af Norges mest storslagna fjälltrakter och besökes under sommaren flitigt af turister. Våra läsare återfinna i dagsnumret ett par vyer från den naturskönа platsen, som nu drabbats af en så hemsk olycka.

JÄSNINGEN I RYSSLAND. Det stora tsarriket genomgår som bekant för närvarande en våldsam inre kris, framkallad dels af krigsolyckorna i Asien, dels af befolkningens förtviflan öfver det förtryck, som det ryska ämbetsmannaväldet öfvar mot nationens breda lager. Den godmodige och fatalistiske ryssens tålamod är nu pröfvadt till det yttersta, och nu gripes han af revoltens anda. Det är bekant, huru vid den nyligen afhållna, årligen återkommande invigningen af Nevans

EN 100-ÅRING. LANDTBRUKAREN OLOF LARSSON I VAHLSTAD. SW. SWENSSON FOTO.

vatten — en religiös ceremoni af mycken prakt och omfattning — under högtidssaluten kartescher affyrades mot Vinterpalatset och mot den paviljong, i hvilken tsaren vid tillfället uppehöll sig. Detta var förspelet till den fruktansvärda rörelse, som sattes i scen i söndags, då väldiga arbetareskaror sökte nå fram till Vinterpalatset för att anropa tsaren om hjälp i sin nöd, men därvid hejdades af utkommenderad militär, nedskötos i hundratal och sårades i tusental. — Vi meddela i dagsnumret en bild af tsarboningen, Vinterpalatset, som utgör så att säga centralpunkten, kring

DEN STORA ELDSVÅDAN I SKANDINAVISKA TRÅDGARDNIFABRIKENS ARBETAREBOSTÄDER VID SVARTVIK UTANFÖR STOCKHOLM.

UTANFÖR VINTERPALATSET I S:T PETERSBURG EN DEMONSTRATIONSDAG UNDER KRIGET. AMATÖRFOTOGRAFI TAGEN AF EN LANDSMAN OCH STÄLLD TILL IDUNS FÖRFOGANDE.

hvilken revoltens böljeslag i det förtryckta tsarriket nu börja häfva sig med växande kraft. En vän till Idun har ställt till vårt förfogande denna fotografi, som är tagen vid en af demonstrationerna med anledning af kriget i Asien.

K. P. NORDLUND.

SJUTTIOFEM ÅR fyller den 28 januari förre lektorn Karl Petter Nordlund.

Redan vid tjugutre års ålder beträdde han lärarebanan och har bakom sig en lång och mångsidig erfarenhet af sitt kall — matematiklärarens — åt hvilket han, nitisk och intresserad som få, ägnat alla sina krafter. I nära fyrtio år tjänstgjorde han som lektor vid Gefle Högre elementarläroverk och undervisade samtidigt i stadens elementarskola för flickor och i den s. k. Aftonskolan, hvars rektor han var. Han hade därigenom tillfälle att skaffa sig erfarenhet om matematikundervisningen på skolans alla stadier.

Hans undervisning var konkret och genetisk, och hans främsta syftemål var att utveckla elevernas självverksamhet. Öfvertygad om att kraftiga reformer i matematikundervisningen voro af nöden, utgaf han redan år 1867 "Räkneöfningsexempel för skolor, uppställda med afseende på heuristiska metodens användande," en bok, som af en samtida, framstående granskare kallades ett "pedagogiskt mästerstycke". Allt fortfarande har han verkat för sina idéer dels genom offentliga föredrag och dels genom utgifvande af ett stort antal skrifter: exempelsamlingar, läroböcker och pedagogiska uppsatser, i hvilka senare han framlägger de principer, enligt hvilka han anser matematikundervisningen böra bedrifvas.

Det är ingen öfverdrift att påstå, det han varit på sitt område banbrytande. Också har han vid framläggandet af sina idéer ej sällan mötts af det motstånd som ofta kommer sanna reformifrare till del. Men de af en förbättrad matematikundervisning intresserade, som grundligt tagit del af och försökt tillämpa hans metod, se i honom mästaren, för hvilken de känna den största tacksamhet och beundran. Och särskildt de, som haft tillfälle att höra honom personligen utveckla sina idéer, ha starkt imponerats af hans sällspordt stora och vidsynta intresse för undervisningen i matematik, ett intresse, som alltjämt fortfar, äfven nu då hans egentliga lärareverksamhet afslutats.

År 1898 lämnade lektor Nordlund, som har den lyckan att ännu vid den höga åldern af sjuttiofem år vara vid god hälsa och fulla krafter, sin befattning i Gefle och bosatte sig med sin maka — känd som författarinna under signaturen "Snorre" — på landet, i Almunge socken i mellersta Uppland.

I stället för att nu odeladt njuta sitt "otium cum dignitate" har han äfven där skaffat sig ett fält för sin verksamhet. I småskolan vid Lenna bruk, belägen en half mil från hans hem, har han under de senast förflutna åren regelbundet ett par gånger i veckan själf ledt räkneundervisningen, och hvarken höstens regn och rusk eller vinterns snö och köld ha hindrat den raske åldringen att vandra den långa vägen mellan hemmet och skolan.

Måtte det förunnas lektor Nordlund den tillfredsställelsen att i allt vidare kretsar se sina idéer förstådda, beaktade och tillämpade bland dem, som leda den matematiska undervisningen i vårt land! E. G.

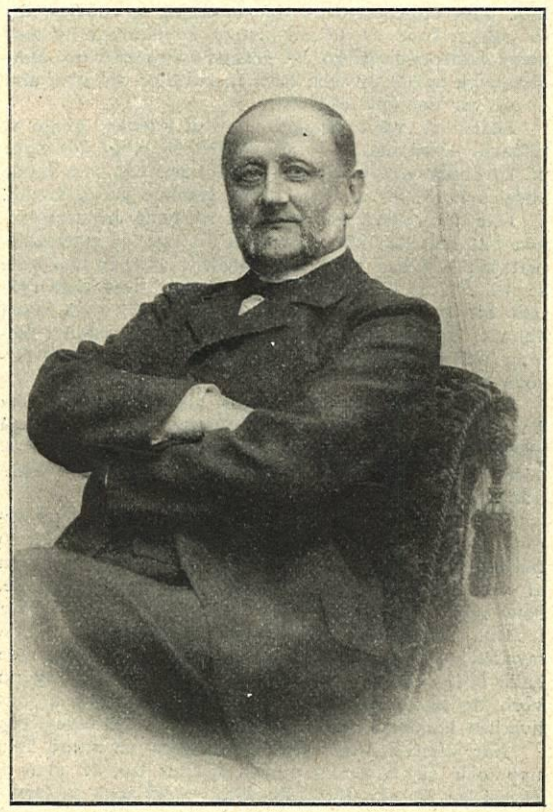

LEKTOR K. P. NORDLUND.

Köp Venersborgs BALSKOR!

Bästa svenska fabrikat.

Lättal Elegantal Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas som specialitet efter **Wiener-metod** af

Aktiebolaget A. F. CARLSSONS Skofabrik, Venersborg.

Försäljas i minut hos de flesta skohandlande i landet.

TVÅ DIKTER.

DANSANDE FÖTTER.

HVITA fötter, dansande fram
öfver världens dunkel och skam,
fötter, likt fladdrande ljusa vingar,
som aldrig förtröttas, som intet betvingar,
dansande fötter, sargade blodiga,
fötter så bräckliga, fötter så modiga,
flingor i liknen, mot himlen stigande.
Vägen I visen, I ären den tigande,
leende sorgen, som dansar i gråt
öfver ondska och hat, öfver list och försåt,
öfver törnen och grus
till Guds hus.

SIGRID ELMBLAD.

*

ENSAM.

GATORNA ständigt fram och åter,
ensam i nattetid.
Tycker att något inom mig gråter,
skälfver af köld därvid.

Går med en sorg i mitt sjuka sinne,
tänker på lilla mor.
Aldrig mig släpper den dödas minne,
djupt i sin son hon bor.

Finner ej sömn, är dömd att vaka,
längtar till moders smek.
Gatorna ständigt fram och tillbaka,
bitter och barnsligt vek.

FREDRIK NYCANDER.

GARGAROL

välsmakande, koncentreradt, antiseptiskt munvatten.

Hämmar syrebildning i munnen, skyddar därför tänderna.

Bruksanvisning å intyget.

Obs.! Stänkproppen förlagd i flaskhalsen. Obs.!

HYLIN & C:o F. A.-B.
STOCKHOLM.

FRÅN VILDMARKS-OCH JÄRNVÄGS-BYGGARELIF. BLAD UR FRU SARA STARES ANTECKNINGAR, HOPSAMLADE AF MARIA RIECK-MÜLLER.

X.

18:de juni.

FASTÄN VÅR nye järnvägsdoktor säger, att det här landet är ödsligt och dystert, kan jag ej tycka annat än att det är som en riktig drifbänk och ligger midt i det gassande solskenet hvarenda dag numera, så att man ej längre minnes den hårda tiden. Men doktorn är — liksom sin föregångare — nere ifrån Skåne, där ju allt är härlighet, sydfrukter och gåsflott, och då kan det ju kännas litet afsides att komma hit upp — där alla mått tagas mer på höjden än på bredden, och där det enda underverket är vårens.

Och aldrig har jag sett våren trolla så kvickt som just här... En morgon, när jag kom ut i lilla täppan här, såg det ut som om någon hade kastat en genomskinlig ljusgrön slöja öfver björkbersån — en fin och lätt som en aning. Och längs grönsakssängarnes nysådda rader var det som om ett djupt andetag hade häfts under natten... Nästa morgon var den fina slöjan tusentals små glänsande löf, och ett nytt, djupare andetag hade makat jorden åt sidan för hjärtbladens täta linje. Och småflickorna sprungo yra i gångarne, jublande — nu lefver det, nu är det sommar!

Sedan har hvar dag varit en fortsatt upptäcktsfärd för oss här ute, och Olle tror, att vi skola få ära af vårt trädgårdsmästeri — alla utom Sunn, som planterar om allting i sitt lilla land — och tittar på rötterna för att se efter, om inte de också skola blifva gröna snart.

Skönast är det att sitta här om kvällarne, när solen brinner som en flammande eld öfver åsen, medan tjärnens vatten blir allt djupare i färgen, tills den ligger där som en bräddad skål med gnistrande rödt vin. Då doftar det från björkarna omkring mig och från granskogen — med denna starka, värmemättade vällukt, som hör sommarkvällen till. Och sländorna flyga likt brokiga skyar öfver tjärnen och trädgården. Jag sitter alldeles stilla där i bersån, ty det är kväll och barnen sofva, och jag har ingenting annat att göra än att fira sommaren. — — —

Ibland kommer Olle ut och sätter sig bredvid mig. Men oftast är han denna tid upptagen af folk — arbetare, som vilja tala med honom — och allt möjligt annat. Olle är förresten ej riktigt nöjd med folket häruppe nu, och det är ingen af ingeniörerna. Det där grollet, som uppstått mellan infödingarne och de gamla järnvägsarbetarne, ligger och jäser i sinnena och tar sig uttryck i hotelser, som tyda på, att de nu i månader kokande känslorna äro nära att bryta ut i våldsamheter. Och detta slags folk låter ej tala med sig, när de äro på kokpunkten. I allmänhet anse de, att befälet ej har något att göra med det som ligger utanför deras arbetslif, och det här tro de visst numera hör till deras privata angelägenheter. De våga ju ej visa sig direkt uppstudsiga vid en tillsägelse att förhålla sig lugna, men somliga äro ej ängsliga för att besvara ett dylikt råd rätt skämtsamt. Som t. ex. när distriktchefen häromdagen talade med en arbetare, som litet högljudt hade yttrat sig just angående de hatade motståndarne — en riktig bråkmakare förresten med det välljudande namnet Rosenkvist.

Distriktchefen, som är en human och välvillig man, sade slutligen, när hans uppmaningar till ett lugnare uppträdande ej tycktes göra vidare intryck:

— Rosenkvist, som är en duktig arbetare, borde använda sin fritid till annat än till att ställa till bråk. Hvarför går Rosenkvist aldrig i kyrkan? — Gör det i stället.

— Neej — fick han till svar — si, det gör jag inte; för jag har lofvat min mamma en gång, att alltid undvika större folksamlingar — herr chef! —

Distriktchefen teg och gick sin väg. — —

Det är emellertid sällan så farligt med detta slags orostiftare, som äro stora i munnen och ej spara på ord åt hvem det vara må. Värre är det med dem, som lömska gå omkring, med sina onda afsikter lika väl gömda som den hand de knyta i byxfickan. Dem har jag fått rädsla för sedan i går, när Björn — vår kloka pålitliga Björn — kom hem misshandlad och oskadliggjord för alltid. Man hade brutit ut huggtänderna på honom och farit så våldsamt fram, att käkar och nos voro svullna och blödande. Och, när det kan vara så mycken ondska i sinnena, att den yttrar sig i ett dylikt behandlingssätt mot en hund, då är det skäl till fruktan. Ty det är ju klart, att detta är gjordt ej endast af råhet, utan för att Björn ej skulle blifva så farlig att reda sig med, ifall hans husbonde skulle behöfva tillkalla hans hjälp. Och fastän ingen ännu tycks veta något säkert, har dock Olle hört häntydningar om att det skulle vara några af de — såsom olämpliga — afskedade norrbottningarne, som utfört dådet. Stackars min stora, präktiga hund! Han ligger nu här på mattan bredvid mig och nafsar efter flugorna med sin tandlösa, trasiga nos och tänker nog för första gången i sitt lif på, att världen är ond.

Och jag undrar öfver dem, som misshandlat honom. Om de skulle ha gjort det också, ifall de vetat, att vi ej alls äro af sörlänningarnes illa tålda släkte, utan höra till landet här i norr lika väl som de?... Men det gör dem kanske detsamma...

Och jag känner blygsel öfver dem och till och med hämndlystnad, när jag ser på Björn. Jag skulle sannerligen gärna vilja vara i stånd till att ge dem ett ordentligt kok stryk just nu — eller också i tillfälle att draga ut hvarenda tand ur deras egna käkar. — —

28:de juni.

Du store, hvilka dagar — och nätter med! — Och just under midsommar, ljusets och glädjens fest, då människorna väl, mer än annars, böra älska och fröjdas. Här lefva vi nu i stället i krigstillstånd och ängslan öfver det som dragit fram öfver oss som ett åskväder — och i ängslan öfver att det skall upprepas.

Visst har jag gått här och anat, att något ondt skulle blifva af all denna jäsning och alla hotfulla ord — men ej så till den grad våldsamt, som det verkligen blef...

Det var på midsommarafton. Här firas då en större helg med marknadsstånd på kyrkbacken, lek och dans, till hvilken allmogen från byarne rundt omkring — ja, långväga ifrån — möta fram.

I år kommo de ovanligt talrikt på grund af järnvägsbygget, som alla ville se. Och så tänkte de väl också, att det skulle blifva ännu mer upptåg och nöjen än annars, tillsammans med så mycket nytt folk. Och nog blef det upptåg utaf!...

Stånd vid stånd hade blifvit uppställda längs kyrkbackens ena sida. Karusell med bjällerprydda hästar och spel samt skjutbana fanns också. Och hela förmiddagen var det ett sådant där brokigt och lustigt marknadslif, som det endast är en enda stor förnöjelse att se och vara midt uppe i.

Olle, jag och småflickorna voro också med lif och lust midt uppe uti det. Och hade jag ej alldeles lika så roligt som de lefnadslustiga bondkvinnorna med deras midsommargåfvor af granna karameller och storblommiga halsdukar och med en kavaljer vid hvar arm — så var det mitt eget fel.

Sedan vi varit hemma och ätit middag, gingo vi tillbaka. Men då hade det blifvit så lifligt där uppe på kyrkbacken, att vi gingo in till Bergners, som bodde alldeles intill, för att från deras veranda se på vimlet.

Olle gick strax ned igen, ty nu hade arbetarestyrkan fått fritt och kom gruppvis dit upp på marknadsplatsen; och han hade sina orsaker, hvarför han ville se till, att de ej blefvo för högljudda. Det hade ryktats att brännvinslangare lågo ute, men som ingen kunnat spåra upp dem, voro varorna redan i omlopp och det gällde då endast att passa på och försöka hålla lugnt.

Länsmannens mössa syntes allt emellanåt sticka fram bland de brokiga halsdukarne och hattar med gröna löfkvistar, men utom det surr och skräl, som hörts hela tiden, kunde ingenting oroväckande märkas från vår plats.

Då kom Olle plötsligen upp igen till oss på verandan och sade, att det nog vore bäst om vi gingo tillbaka hem. Det var ingenting att bli rädd för. Men af sin schaktmästare hade han just hört ett yttrande, som norrbottningarne fällt under förmiddagen — att i afton skulle det förbannade järnvägsfolket få så mycket, att de skulle minnas det. — Och skulle de hålla ord, vore det bäst att hålla sig ur vägen, ty nu voro de så manstarka och redan så pass plägade, att hvarken länsman eller arbetsbefäl hade makt öfver dem.

När distriktchefen efter ytterligare en stund kom upp och såg allvarlig ut och tycktes tro, att man ej var säker för ett större slagsmål — så togo vi farväl — men inte förrän Olle lofvat mig ett följa oss hem och stanna hos oss. Ty nu mindes jag åter mina tankar vid våldsdådet mot Björn — och jag var rädd,

Jag såg äfven, att Olle ej var alldeles lugn. Och när vi kommit hem, gick han som en inburad varg fram och tillbaka mellan fönster och förstugubron, med ögon och öron på helspänn bort mot vägen och kyrkbacken — ända tills vi satte oss vid kvällsbordet.

Men nästan med detsamma kom schaktmästaren springande, andfådd och upprörd. Han berättade i brådskande fart, att just när han lämnade kyrkbacken, hade, som på ett gifvet tecken, de ett par hundra man starka norrbottningarne öfverfallit sörlänningarne med stenar och hvad de kommit öfver, medan dessa, som knappast voro fler än hundra, parerat med påkar och knytnäfvar, tills de — illa tilltygade — måste springa undan och gömma sig bäst de kunde.

— Ingeniören bör inte heller visa sig ute nu — ropade han, i det han sprang utför bron och det fortaste han kunde hem till sig.

Och den natten höllo vi den mest spännande midsommarvaka, som vi väl någonsin varit med om — och utan minsta tanke på den solröda nattens trollska tjusning eller någonting alls som var vackert. I stället lyssnade vi efter ljud af råa röster och våldsverkares steg. Och jag gick ett par gånger in i Olles rum och öfvertygade mig om, att hans revolver hade alla skott laddade samt tog ned ett par huggsablar från väggens vapendekoration. Barnkammardörren hade jag väl låst, med Björn placerad framför den. Ty stark är han likväl, och lägger han tassarne med eftertryck på en karl, så sitter den med en viss fart i backen.

Efteråt nu säger Olle visserligen, att han hade roligt åt mina försvarsåtgärder. Men jag tror allt, att han i själ och hjärta kände en viss trygghet både öfver att revolvern fanns — och det andra med.

Mot morgonen gingo vi ändtligen till sängs, sedan det ena lasset efter det andra med skrålande karlar dragit förbi, lämnande byn — och då nu allt blifvit lugnt och stilla igen.

Men härmed var det ej slut likväl.

Vid middagstiden — midt på midsommardagen — kom det bud till Olle, att ytterligare en sammandrabbning ägt rum. Och nu af så allvarlig beskaffenhet, att flere sårats. Sörlänningarna, som nu tänkte, att turen var deras, sedan hjälptruppen från grannbyarne dragit hem igen, hade på förmiddagen samlats uppe i grusgropen. Och sedan ett par lag af norrbottningar med deras bundsförvanter kommit till, blixtrade knifvar mellan påkar och spett. Och nu var det ej tal om att sluta upp, när någon stöp. Ty denna dag skulle de ha betaldt för all sin oginhet och ondska — näbbskofolket här.

Och det fingo de äfven — och mer än nog.

På eftermiddagen afgick sedan telegrafisk begäran från befäl och länsman om militärhjälp, ty efter detta kunde det när som helst bli strid på lif och död.

Och nu ändtligen kunna vi röra oss litet fritt igen och våga sofva om nätterna. Ty sedan i förrgår kväll hafva vi en skyddsvakt här på trettio man under befäl af en löjtnant. Och jag tänker, att både sörlänningar och norrbottningar få litet svalare blod, när de veta, att det kan skjutas skarpt på dem vid minsta grepp om knifven.

Men det har varit en ryslig tid! — Och jag kan ej beskrifva, huru glad jag känt mig, för hvar gång Olle kommit riktigt lefvande hem från sina utflykter på linjen och ute i byn — och huru jag användt alla möjliga knep och konster för att hålla honom hemma.

— — — — — — — — — — — — —

Det är dock nästan säkert, att denna olyckliga affär aldrig drifvits till en sådan spets — utan möjligen utmynnat i några mindre slagsmål, endast om ej brännvin funnits så rikligt, som det måtte ha gjort. Ingen har dock ännu lyckats spåra upp langarne, men att de funnits här är säkert. Och ett alldeles tydligt bevis på, att någon obekant spritådra flödat under dessa dagar, säges det vara, att handelsbodarnes och ståndens alla små flaskor med "kolijox" (en viss blandning med eau-de-cologne), som annars alltid ha strykande åtgång under namn af luktvatten, nu förblifvit osålda.

Men hvad lönar det nu att sitta här och önska, att "kolijoxen" hade haft åtgång i stället. Det skedda kan ej göras om...

Och nu få vi trösta oss med att hafva militär i byn — och en löjtnant i uniform som läkande salva för våra vedermödor.

Använd

välgörenhetsmärkena

på alla edra postförsändelser!

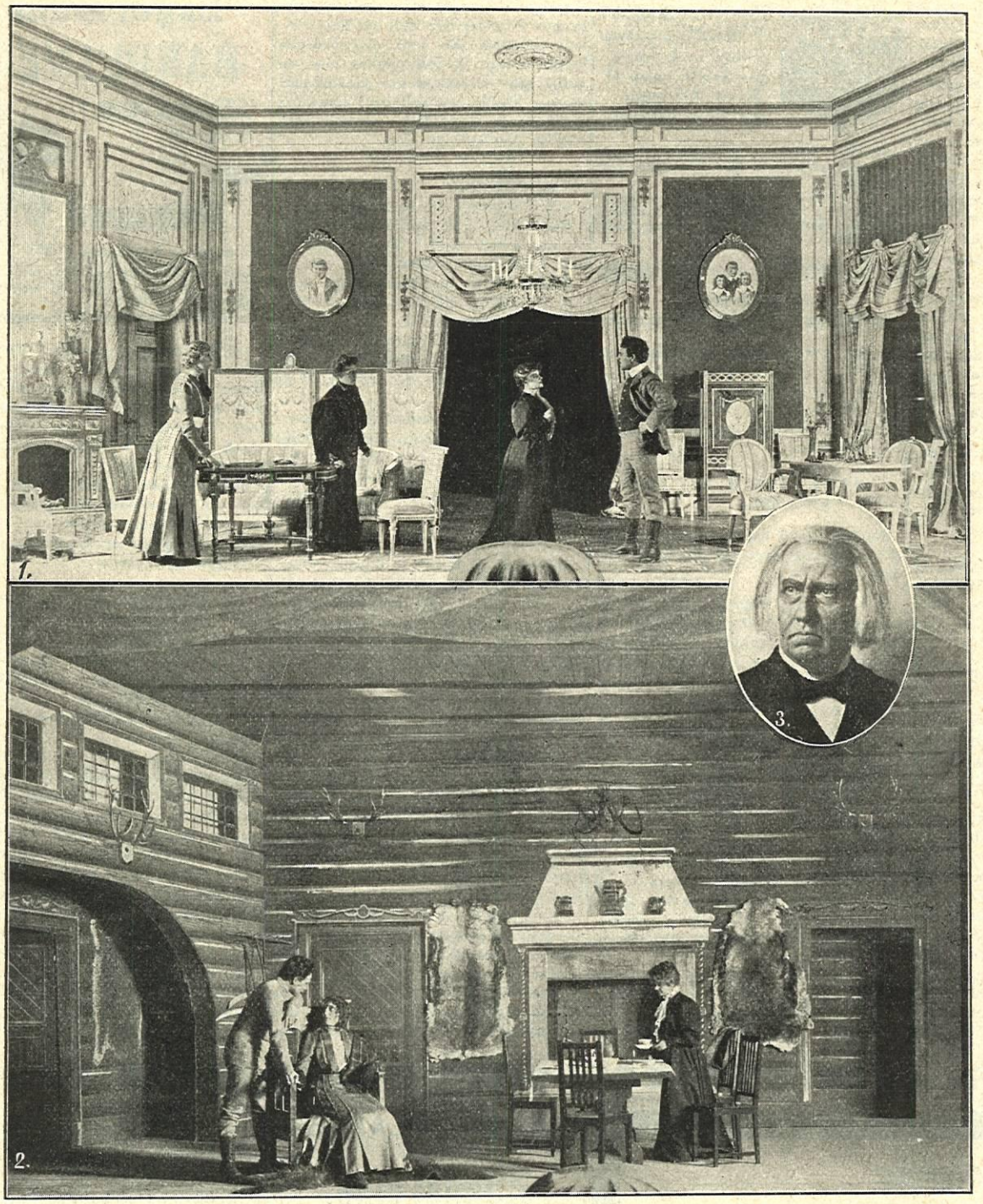

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSONS »DAGLANNET» PÅ SVENSKA TEATERN. 1. SCEN UR ANDRA AKTEN. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: RAGNA (FRÖKEN LUNDEQUIST), BERTHE (FRÖKEN KUMLIN), FRU DAG (FRU SANDELL) OCH STENER (HR DE WAHL). 2. SCEN UR FJÄRDE AKTEN: STENER, RAGNA OCH FRU DAG. A. BLOMBERG FOTO. 3. HR EMIL HILLBERG SOM DAG. GÖSTA HILLBERG FOTO.

TEATER OCH MUSIK.

BJÖRNSONS "DAGLANNET" PÅ SVENSKA TEATERN.

"DET SVENSKE ACADEMIE I TAKNEMLIGHED" har *Björnstjerne Björnson* tillägnat sitt nya skådespel "Daglannet" — ett drama om "gammelmanstrotset, som regerar världen", och om de ungas strid emot de gamla för att forma den framtid, som skall förnya och — enligt deras tro — förbättra den!

Daglannet heter det gamla familjegodset vid fjordstranden. En väldig fors brusar fram genom dess ägor, men dess kraft är ännu aldrig tillvaratagen i nyttans tjänst. Godsets ägare, gamle Dag, som för sin vacklande hälsas skull icke vistas på hufvudgården, utan uppe på sätern i fjällen, ställer sig absolut afvisande mot de planer att utnyttja forsen för industriella ändamål, som hans från Australien nyss hemkomne son Stener med all makt bedrifver. Den gamle vill värna om godsets fred, han vill bevara det "förnämt och rent" midt i all den upproriskhet och mammondyrkan, som den nya tiden för med sig. Och ur denna strid mellan far och son utvecklar sig nu symboliskt styckets konflikt.

Mot de sina har han varit en despot, gamle Dag, fastän han i grunden menat så väl med dem alla. "Lydnadens lag" har för honom varit nummer ett och för den har allt fått böja sig — eller krossas. Den äldste sonen Fredrik har den drifvit i döden en gång på Svarturet uppe bland fjällisen, dottern Ragna har den jagat ut i världen till ett äfventyrligt och hårdt arbetslif i främmande land. Emellertid vänder nu också hon åter till fädernehemmet, drifven af längtan efter modern och den yngre systern Berthe, som med sin smidighet och mjukhet är faderns ögonsten.

Ungefär samtidigt får den gamle uppe i fjällen underrättelse om de sprängningsarbeten, som Stener mot hans vilja påbörjat i forsen, och full af harm och vrede kommer han ned för att förhindra hans planer. Hellre vill han sälja Daglannet åt en främling med förbehåll, att forsen icke får utnyttjas, än han ser den nya tiden med allt afund, hat och begär draga in öfver dess egor. Och med Ragna har han ett möte, som börjar i fred och försonlighet, men slutar i ljungande vredesmod, då äfven hon visar sig anstucken af upprorets anda. Upprörd och förtviflad störtar dottern ifrån honom upp i isfjället på den lifsfarliga Svartursvägen, som nu är nära att kräfva sitt andra offer.

I yttersta stunden räddas hon dock. Den ångest, som den gamle under lifsnödens timmar genomgått, har emellertid slutligen brutit hans motstånd. Han vill "ha fred med sina barn", och i den fjärde och sista akten, som spelar uppe i säterhyddan i fjällen, dit hela familjen skyndat efter Ragna, kommer den stora uppgörelsen. Gamle Dag erkänner, att det är Gud själf som trädt i hans väg och burit dottern öfver afgrunderna. "Alltså måste hon vara honom kär, innerligen kär. Alltså har han bestämt henne till något." Och sedan Ramset, den smarte förvaltaren, som har Daglannsköpet på hand, tvungits att afstå, låter han sonen köpa godset och där grunda den framtid med "välstånd för de många", som han drömt om, medan gamle Dag för köpesumman stiftar ett legat, som skall verka för det *han* tror på och älskar.

Det tankemäktiga och verkningsfulla dramat fick på premièren i måndags ett utförande som ypperligt uppbar diktarens intentioner. Af gamle Dags kraftgestalt, liksom enkom modellerad för ett konstnärskynne som *Emil Hillbergs*, gaf den utmärkte skådespelaren en lyckligt helstöpt gjutning. För Ragnas gnistrande lifsmod och starka jagkänsla fann fröken *Lundequist* impulsivt äkta intryck, och hr *de Wahls* Stener blef ett nytt glädjande prof på den frigörelse ur en snärjande manerism, hvarom den själfulle konstnärens senaste prestationer burit vittne. Fröken *Kumlin* gaf den yngre systern Berthe med friskt behag, och fru *Sandell* förlänade åt den franskfödda och halft fransktalande modern en finciselerad trovärdighet. Hr *Eliasons* Ramset liksom hr *Axelsons* pastor — en fullkomlig öfverflödsfigur för öfrigt, som blott har en enda oväsentlig scen — framtedde likaså ett par goda studier.

Den fulltaliga publikens intresse inför det nya skaldeverket gaf fran första ögonblicket åt hela atmosfären denna säregna spänning, som endast "de stora premiérerna" föra med sig, och hvilken efter hand löstes befriande bifallsåskor och väl också ett och annat svalkande tårestänk.

J. N—g.

KUNGL. TEATERN har åter en intressant repris att bjuda på, nämligen "Mästersångarne", med hr Forsell som Hans Sachs och hr Menzinsky som Walther von Stoltzing, båda nya härstädes i dessa sina uppgifter. Då första föreställningen af denna repris går af stapeln samtidigt med att Idun presslägges, kan en redogörelse för densamma ej inflyta förrän i nasta nummer.

MISCHA ELMAN har gifvit ytterligare tvänne konserter härstädes, nämligen förra onsdagen och i måndags. Båda bjödo på ett vida värdefullare program än det första. Sålunda upptog onsdagens program Mendelssohns violinkonsert op. 64 och Saint-Saëns' Introduction och Rondeau Cappriccioso, äfvensom Beethovens romans i g-dur och Tor Aulins Humoresk. Och bland de många extranumren märktes Bachs bekanta aria på g-strängen. I alla dessa nummer gjorde sig den unge Mischas både tekniskt och konstnärligt solida egenskaper gällande, om ock Beethovens romans och Bachs air kunna än mera fördjupas.

Afskedskonserten på måndagen upptog bland annat Griegs violinsonat op. 8 f-dur samt Bachs Chiaconna och Wieniawskis oerhördt svåra »Souvenir de Moskou», hvilka alla erhöllo ett förundransvärdt moget utförande. Bifallet var naturligtvis stormande och öfvergick slutligen till formliga ovationer, hvilka ej slutade, förrän den unge konstnären efter en hel del extranummer framträdde iklädd päls och med mössan i handen.

Hr *Alfred Ackermann* har vid de tre konserterna dokumenterat sig som en god ackompanjatör och pianist.

DAMERNAS MUSIKBLAD, hvars distribution från och med innevarande år öfvertagits af Iduns expedition, har öppnat sin nya årgång med ett säkerligen mycket anslående nummer. Textafdelningen innehåller porträtt af fru Östberg och hr Lundqvist med anledning af den vidsträckta tourné, som nu väcker så lifligt intresse öfverallt i vårt land, där det utmärkta sångarparet låter höra sig. Utom den sedvanliga musikrevyn meddelar numret åtskilligt om Jenny Lind, porträtt af den tolfårige ryske violinisten Mischa Elman, en uppsats om första uppförandet af Wagners opera "Rienzi" härstädes år 1865 m. m. Musikbilagan innehåller Wilh. Stenhammars vackra sång "Guld och gröna skogar", en synnerligen anslående polonaise af den ryske tonsättaren M. Moszkowski samt en med all säkerhet nu under danssäsongen synnerligen välkommen Bostonvals "Locktoner" af Ellen Ssndels.

I alla de hem, där musik utöfvas, bör Damernas Musikblad verkligen finnas. Det bjuder för ett ytterst billigt pris — endast 6 kr. om året med ett 70-tal kompositioner — en synnerligen väl vald samling både klassisk och modärn musik, sång, salongs- och dansmusik och i allmänhet i lätt arrangemang. Prenumeration å Musikbladet, som utkommer den 15 och sista i hvarje månad, kan ske å närmaste postanstalt eller i närmaste bokhandel.

RÄTTELSER. I en del af förra numrets upplaga förekommo på konsertafdelningen några tryckfel, som vi härmed vilja rätta. I uppsatsen om Konsertföreningen står på rad. 21 från början ordet *tillkom*, hyilket skall vara *tillkomma*. Första radens slutord i första spalten å sid. 35 skall naturligtvis vara den tyska artikeln *der*. I samma spalt står i redogörelsen för Mischa Elmans konsert på rad 11 från slutet: *g-stråken*, hvilket gifvetvis skall vara *g-strängen*. Och å näst sista raden i samma spalt står *tonerna* i st. f. *satserna*.

TEATERBILDERNA från nyårsrevyerna i Göteborg, som meddelades i förra numret, voro samtliga tagna af hoffotografen Aron Jonason, hvilket genom ett förbiseende af insändaren då icke anmärktes.

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af **Hafregryn & Korngryn** erhålla **Hafregrynskvarnen "Sveas"** i London med **Guldmedalj** belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om 1/1 & 1/2 kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halfkilopaketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokthet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien. **Hafregrynskvarnen SVEA, Ragnar L. Jeansson, KALMAR.**

Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo: Fläsk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjölk 87, Korngryn 116, **Hafregryn 153.**

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN,
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 29 JAN.—4 FEBR.

Söndag Klar buljong med pastejer; kokt gös med holländsk sås; persiljespäckad fårstek med spritsad potatis, gurka och lingon; blandad frukt med maräng.

Måndag: Pudding af kött och ris med smördeg; soppa på apelsinsaft med skorpor.

Tisdag: Vegetariansk jordärtskockspuré med ostsmörgåsar; kokt torsk med senapssås och potatis.

Onsdag: Boeuf à la mode med potatis ock brynta morötter; äppelkompott med grädde.

Torsdag: Ärter med fläsk; syltpannkaka.

Fredag: Fläskkotletter med potatis, sviskonsoppa med grädde och skorpor.

Lördag: Ärtpuré med stekt bröd; kokt kabeljo med äggsås.

RECEPT:

Klar buljong (f. 6 pers.). 2 1/2 kg. märgpipa eller oxref, 3 1/2 lit. vatten, 1 msk. salt, 5 hvitpepparkorn, (1 liten morot, 1 liten bit selleri).

Till klarmedel: 1 hg. af köttet, benfritt, 1 ägg.

Beredning: Buljongen bör kokas dagen innan den skall användas. Köttet som hälst bör vara nyslaktadt, tvättas med en duk doppad i kallt vatten, skäres i bitar och benen sönderhuggas. Köttet och benen nedläggas i en hög buljongskittel, med tätt slutande lock, hvarefter det kalla vattnet och saltet tillsättas. Kitteln får därefter stå vid sidan af elden omkr. 1/2 tim. Kitteln sättes sedan öfver elden, när buljongen kokar upp, skummas den väl och hvitpepparkornen samt rotsakerna om sådana önskas, iläggas. Buljongen får därefter sakta koka omkr. 6 tim. Köttet tages upp med en hålslef och buljongen silas genom hårsikt. Följande dag aftages allt fett noga. Det råa köttet skrapas fint och blandas med det lätt uppslagna ägget. Buljongen hälles i en kastrull och, när den är het ivispas köttet, och buljongen får under vispning ett godt uppkok. Den silas därefter genom en i hett vatten urvriden servett eller ylleduk, upphettas och afsmakas med salt och peppar samt serveras med klimp, vindböjtlar, ostbeignet, pastejer eller grönsaker.

Blandad frukt med maräng (f 6 pers.). 2 hg. torkade aprikoser, 2 hg. fina katrinplommon, 1 1/2 lit. färska äpplen, 5 kkp. kallt vatten, 2 1/2 kkp. krossocker.

Maräng massa: 4 ägghvitor, 5 msk. florsiktadt socker.

Beredning: Aprikoserna och katrinplommonen sköljas väl i ljumt vatten och läggas i blöt i det kalla vattnet omkr. 4 tim. Af detta vattnet och sockret kokas en klar lag. Äpplena skalas, skäres i klyftor, läggas direkt i sockerlagen och kokas tills de bli klara, då de uppläggas med hålslef på platt fat att kallna. Aprikoserna nedläggas i sockerlagen och få likaledes koka, tills de bli klara, hvarefter de upptagas. Sist kokas katrinplommonen med lock. När all frukten är kall, upplägges den hvarftals, pyramidformigt på ett rundt fat. Ägghvitorna vispas till hårdt skum och vispningen fortsättes 1/4 tim. hvarefter sockret nedsiktas försiktigt. Maräng-

"MUM" FRIESTEDTS KRAFTNÄRING FÖR BARN

DET ÄR SÄKERT att "MUM" förordad af legitim Läkare, ger kraft helsa åt Barn Äldringar och klena personer.

Svenskt fabrikat, tillverkadt under kontroll, säljes hos Herr Apotekare och Handlande.

I parti hos Instruktionsapoteket Nordstjernan o. Apoteket Gripen i Stockholm, Apoteket Enhörningen i Göteborg, Lejoret i Malmö.

A. W. Friestedts Fabriksaktiebolag,
Stockholm.

massan spritsas genom garneringstratt öfver frukten och insättes i svag ugnsvärme. Då marängmassan är halftorr och har ljusgul färg tages anrättningen ut och serveras kall, med vispad grädde eller vaniljsås.

Pudding af kött och ris med smördeg (f. 6 pers.).

Smördeg: 3 dcl. grädde, mjöl som till en stadig deg, 1/2 vikt smör mot degen.

Ris: 1 kkp. risgryn kokta i 1 liter oskummad mjölk. 1 ägg. 1 tsk. salt, 1/2 kg. stekt eller kokt kött (rester). peppar, salt, en medelstor saltgurka eller 12 syltlökar, 4 dcl. steksås eller buljong.

Beredning: Grädden vispas till hårdt skum och däri inarbetas så mycket hvetemjöl, att det blir en stadig deg. Degen väges och 1/2 vikt smör mot degen inkaflas som till vanlig smördeg. En vacker bleckform beklädes med degen och ett lock utskäres.

Risgrynen skållas i bett vatten, påsättas i den kokande mjölken och få under rörning koka tills de äro mjuka, då de upphällas att kallna, hvarefter det uppvispade ägget och saltet iröras.

Köttet skäres i vackra skifvor, likaså gurkan eller syltlöken. Det nedlägges i den beklädda formen, hvarftals med det kokta riset, mellan hvarje hvarf lägges gurk- eller lökskifvor, salt och hvitpeppar tillsättas och litet sås eller buljong påhälles. Ett lock af smördegen lägges öfver. Locket pickas med en gaffel eller vispsticka och penslas med vatten. Puddingen gräddas i varm ugn omkring 1/2 tim. Den serveras med steksås eller skiradt smör.

Vegetariansk jordärtskocksspuré (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. jordärtskockor 1 litet selleri, 2 lit. vatten, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 5 dcl. tunn grädde salt, hvitpeppar, socker.

Beredning: Jordärtskockorna skrapas och sköljas väl samt läggas i ättikblandadt vatten omkr. 1 tim, för att bibehålla sin hvita färg. De påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro fullkomligt mjuka, då de passeras.

Smör och mjöl sammanfrässas, purén och grädden tillsättas, litet i sänder och soppan får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna. Den serveras med rostadt bröd eller ostsmörgåsar.

Bœuf à la mode (f. 6 pers.). 3 kg. innanlår eller fransyska, 2 hg. späck, 1 1/2 msk salt, 1/2 tsk stött hvitpeppar, 3 msk smör (60 gr.) 1 1/2 lit. svag buljong eller vatten, 6 kryddpepparkorn, 2 nejlikor, 1 portugisisk lök, 3 morötter, 1/2 dcl. franskt vin, 1/2 dcl konjak.

Sås: 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl köttjus, 1 tsk soja.

Till garnering: 5 stora, glaserade portugisiska lökar.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt omk. 3 dagar, bultas väl och tvättas med en duk doppad i hett vatten. Späcket skäres i strimlor, hvilka doppas i en blandning af peppar och salt och härmed späckas steken med en spetsig knif i täta, jämna rader. Köttet gnides in med resten af kryddorna. Smöret brynes i en stekgryta, steken nedlägges däri och brynes vackert på alla sidor hvarefter den kokande vätskan spädes på. De hela kryddorna tillsättas jämte den ansade löken och morötterna, vinet och konjaken, och köttet får sakta steka med tätt slutet lock omkr. 3 tim. Det vändes ett par gånger under stekningen. Köttjusen silas och skummas, smör och mjöl sammanfrässas, köttjusen påspädes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med sojan.

Steken skäres i tunna skifvor, begjutes med litet af såsen och garneras med de sönderskurna morötterna och de glaserade lökarna samt serveras med pickels eller pressgurka.

Syltpannkaka (f. 6 pers.) 3 små kkp. hvetemjöl, 1 lit. gräddmjölk, 2 ägg, 2 msk. smör (40 gr.)

Till fyllning och garnering: 1 kkp. sylt, 3 dcl. tjock grädde, 1 msk. socker, 1/2 hg. sötmandel.

Till pannkakslaggen: 1 msk smör (20 gram).

Beredning: Mjölet hälles i ett fat, äggen vispas med mjölken, nedröres litet i sänder med slef i mjölet, sist tillsättes det skirade, men afsvalnade smöret, och smeten får stå och svälla omkring 2 tim. En pannkakslagg upphettas långsamt, smöret smältes i vattenbad och härmed penslas laggen. Så mycket smet ihälles att pannans yta nätt och jämt täckes. Pannkakorna uppläggas på varmt fat och öfverstrykas tunnt med varm sylt. Grädden vispas till hårdt skum, sockret tillsättes och grädden slås öfver pannkakorna. Sist öfverströs den skållade och fint hackade mandeln.

Lagermans
BAKPULVER
"Tomten"
är erkändt
bästa
jäsningsmedlet

vid all slags finbakning.

Ingen jäsning före gräddningen i ugnen behöfs vid användande af Lagermans Bakpulver "TOMTEN".

Efter slutad inventering

Bortslumpas

från och med Måndagen den 30 Januari

mitt från föregående säsonger öfverblifna lager af

Barnkläder

Flick-Kappor, vinter- & sommar-
Flick-Koftor, vinter- & sommar-
Flick-Klädningar, ylle- & bomull
Goss- & Flick-Blusar, ylle- & bomull
Goss-Paletåer, vinter- & sommar
Goss-Kavajer, vinter- & sommar
Goss-Dräkter, ylle & bomull
Goss-Benkläder, Kjol-Dräkter, ylle & bomull
Ylle-koftor, Ylle-Koltar, Underkjolar, ylle & bomull

Strumpor, Svarta & coulörta
Förkläden, goss- & flick-
Spetskragar, Haklappar & Servietter
Damasker, Damask-Benkläder
Skodon, Tofflor, Galoscher & Snowboots
Muffar, Boor, Hattar, Bahytter
Matrosmössor, Yllemössor
Näsdukar, Skärp m. m.

☞ *Allt till oerhördt låga priser.*

Obs.! Försäljningen sker endast mot kontant betalning. — Order till landsorten expedieras endast mot efterkraf. — Priserna äro bestämda samt å alla plagg utsatta. — Under pågående realisation hållas mina försäljningslokaler öppna kl. **9** f. m.—**7** e. m.

M. BENDIX,

16 Regeringsgatan. **5** Sturegatan. **90** Drottninggatan.

Prenumerera på Idun!

LEDIGA PLATSER

Kungörelse.

Som husmodersbefattningen vid Andra Distriktets Döfstumskola i Vexiö blifvit ledig att tillträda den 1 juli detta år, äga kompetente sökande till platsen, hvilken är förenad med femhundra kronor årslön, fritt vivre, bostad och vedbrand samt med skyldighet att handleda kvinnliga elever i hushållsgöromål, och i fråga om hvilken plats sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt betingas, att inom två månader härefter till undertecknad, Skolstyrelsens ordförande, under adress Eksjö, ingifva sina ansökningar till platsen, hvilka ansökningar böra vara åtföljde af prästbevis samt de öfriga handlingar, hvarpå sökandena vilja sig åberopa.

Eksjö den 5 januari 1905.

På Skolstyrelsens vägnar:
Gustaf Berg.
Fredrik Törner.

Lärarinna,

undervisningsvan (bäst sådan som genomgått högre seminarium) som är musikalisk och undervisar i språk samt frisk enkel och anspråkslös, önskas nu genast för undervisning af tvenne flickor 9 1/2 och 6 1/2 år. Svar åtföljdt af betyg, fotografi och löneanspråk till Fru Anna Hallin, Svaneholm, Wiskafors.

En i matlagning. bakning och öfriga husliga göromål erfaren och duglig bättre flicka får god plats. Lön 200 kr. Betyg och fotografi torde insändas till "Husmoder", Lidhem, **Tofverum.**

Köksföreståndarske-Befattningen

vid Stockholms Stads Allmänna Försörjningsinrättnings sjukkök är ledig att tillträda. Löneförmåner: 700 kronor jämte bostad, ved och kost. Ansökningar, ställda till styrelsen och åtföljda af prest- och läkarebetyg jämte betyg om kompetens skola vara inlämnade senast den 6:e Februari 1905 kl. 12 middagen å kontoret, N:o 22 Flemminggatan där närmare upplysningar lämnas.

På Barnavärns barnhem å Lerum finnes plats nu genast för en elev. Närm. meddelar fröken Borgenstierna, Lerum.

Hushållerska.

För enkel och pålitlig hushållerska — ej under 25 år — van vid landthushåll samt fullt kunnig i finare och enklare matlagning, slakt, bakning och inläggningar — finnes plats som medlem af familjen den 24 april eller förr. Sökande bör vara redbar och ordentlig samt van att handleda tjänare och för öfrigt vara försedd med de bästa rekommendationer. Svar med fotografi samt uppgift på löneanspråk emotses under adress "Pålitlig" till Lidmans Annonsbyrå. Falun.

Kvinnlig sjukgymnast erhåller anställning vid Tulseboda Brunns- och Badanstalt under sommaren 1905. Ansökningshandlingar åtföljda af löneanspråk till intendenten Dr A. O. Bergquist, Kyrkhult.

Önskas i medio af mars 1905, ett trefligt, anspråkslöst medelålders fruntimmer, omkring 30 eller 35 år, såsom sällskap och hjälp bos tvenne äldre personer, där ingen jungfru finnes. Trefliga trakter i närhet af station och kyrka. Svar med uppgift af lönepretentioner samt betygsafskrifter sändas till "E. G.", Stålboga, Sörmland.

Hos ungt par på bruksegendom invid stad sökes en anspråkslös, glad och snäll flicka att gå från tillhanda och deltaga uti vid ett mindre hushåll förekommande arbeten samt vara från behjälplig uti skötseln af ett spädt barn. Blifver ansedd som medlem i familjen och kan påräkna ett humant och godt bemötande. Svar helst med fotografi till "G F.", Iduns exp. f. v. b.

Frisk, villig, anspråkslös bättre flicka får plats nu genast i prästgård vid västkusten. Kunnig i sömnad, matlagn. m. m. samt barnkär. Svar med refer., fotografi o. löneanspråk till fru Lillieroth, Frillesås.

En bättre flicka,

van vid spada barns vård, eller en barnfröken, som genomgått sådan kurs, önskas strax för en 4 mån. gammal flicka. Adr. Fru civilingeniör Lindstedt, **Slottsbron, Vermland.**

Kvinnlig kontorist, kunnig i stenografi (Melins) och maskinskrifning samt van vid engelsk och tysk korrespondens, med någon kännedom om franskan, erhåller framtidsplats hos större Bruksbolag i lifligt landsortssamhälle. Svår med fotografi, rekommendationer och uppgift om lönepretentioner till "Kvinnlig korrespondent", under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.